

VZPOMÍNÁNÍ

Šenov 2015

Josef Rajdus – Joža

VZPOMÍNÁNÍ

Josef Rajdus – Joža

„Dobro, láska a odpuštění by měly být nejvyšší hodnotou každého člověka.“

RODINA A DĚTSTVÍ

Narodil jsem se 29. 9. 1922 v Šenově. Ve svých šesti letech jsem začal navštěvovat obecnou školu v Šenově – „Stará škola u kostela“, postavena v roce 1856. Mými vyučujícími byli pan učitel Zácha, pan učitel Jaroš a pan učitel Mojžíšek

V letech 1933 až 1937 jsem studoval na měšťanské škole v Dolních Bludovicích, kam jsem denně docházel pěšky ze svého 7 km vzdáleného domova v Šenově. V této škole jsem poznal skauting, což mě v podstatě ovlivnilo na celý život.

Můj otec Josef Rajdus, narozen v roce 1893, pracoval jako topič na Jámě Hedvika v Petřvaldě před 1. světovou válkou a také po návratu z války až do roku 1933, kdy byl předčasně penzionován. Za první světové války sloužil na italské frontě, hlavně v Terstu. Oženil se v roce 1920, zemřel ve svých 78 letech.

Moje matka, narozená v roce 1899 v Orlové, se v roce 1920 vdala, pracovala v domácnosti a starala se o malé hospodářství v Šenově. Zemřela ve svých 60 letech.

Můj bratr Alois, narozen v roce 1921. Studoval obchodní akademii v Českém Těšíně. Po záboru Těšínska polskou armádou v roce 1938 ji dokončil ve Frýdku. Byl zaměstnán jako hlavní účetní v Karviné u VOKD. Zemřel v 79 letech.

Moje sestra Otilie, narozena v roce 1929. Po ukončení školní docházky byla zaměstnána v kině Lucina v Šenově. Po těžké nemoci zemřela v 21 letech.

Dřevjanka č.p. 16, v níž jsem pobýval do svých 8 let a pak byla v roce 1930 zbourána

Po ukončení střední měšťanské školy jsem si zažádal o přijetí do Baťovy školy mladých mužů ve Zlíně a zároveň také do učení za strojního zámečníka u firmy Agrofera v Kunčicích u Ostravy, kam jsem byl také přijat, takže když mi přišla pozvánka od Bati ze Zlína k psychotechnickým zkouškám, již jsem ji neakceptoval.

Za rok po vyučení strojním zámečníkem jsem nastoupil do Vítkovických železáren do válcovny trub. Po odchodu Němců na frontu jsem nastoupil do závodu šroubárna, kde jsem pracoval až do konce války. Během tohoto období jsem zažil několik dramatických spojeneckých náletů na Ostravu. Po ohlášení náletu závodním rozhlasem jsme vybíhali z továrny a za jízdy jsme skákali na korby jedoucích aut. Naši snahu bylo co nejrychleji se dostat z Ostravy, našim cílem byl Bělský les.

STUDIUM A ZAMĚSTNÁNÍ

V roce 1945 jsem se přihlásil ke studiu na Mistrovskou strojní průmyslovku ve Vítkovicích v Ostravě. Školu jsem si financoval z vlastních prostředků, které jsem měl uloženy na vázaném vkladu a díky studiu je bylo možno pravidelně vybírat. Po dvou letech studia jsem nastoupil v roce 1947 zpět do Vítkovických železáren, kde jsem působil ve šroubárně jako konstruktér výrobních přípravků. Po delimitaci tohoto závodu na Moravu jsem pracoval v technickém odboru Vítkovických železáren jako technolog pro zvláštní výrobu a později také jako technolog v konstrukci v závodu č. 3. V roce 1963 jsem ukončil večerní nástavbové studium ZŠP, čím jsem získal zaměstnavatelem požadované ÚSO vzdělání.

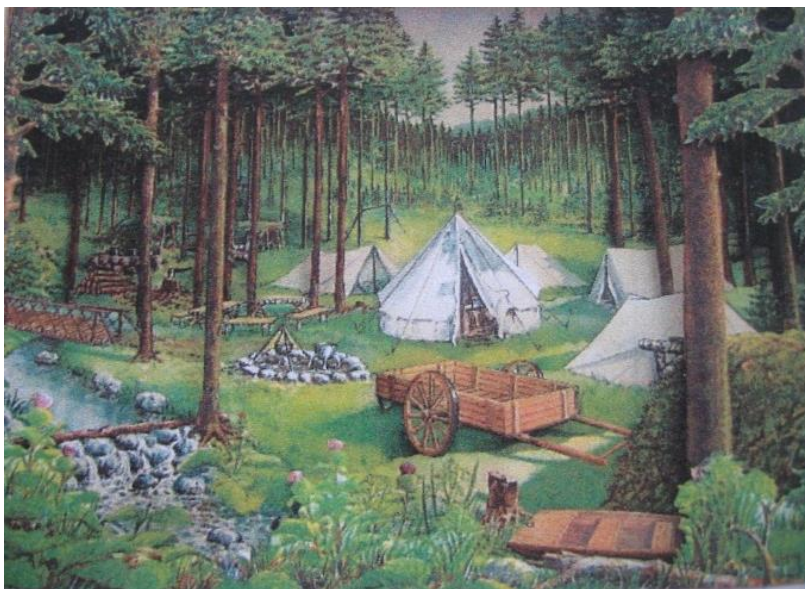
Do důchodu jsem odešel v roce 1984, ale na přání svého zaměstnavatele jsem zůstal v práci na tzv. brigádě až do roku 1989. Při zpětném ohlédnutí jsem v zaměstnání docílil několika úspěchů a ocenění. Například v roce 1971 jsem obdržel **Ocenění za technickou účast při výrobě zařízení pro konvertor určený Belgii**. Jsem účastník desetičlenného kolektivu, který obdržel v prosinci roku 1974 **Státní vyznamenání za zásluhy o výstavbu první jaderné elektrárny A-1 v Jaslovských Bohunicích**. V dubnu 1976 jsem dostal **Čestné uznání za práci na zakázce pro Huta Zawiercie** v Katovicích. Jsem také **spoluautorem vynálezu PV551-82**, což je zařízení na válečkování přechodových radiusů (aut. osv. č. 224330 vydané v Praze 26. listopadu 1984). Obdržel jsem „**Zlatou medaili efektivnosti**“ v soutěži o největší efektivnost v letech 1981-85.

VSTUP DO JUNÁKA

První skautský oddíl u nás založil v roce 1911 Prof. Antonín Benjamín Svojsík po návratu z Anglie, kam odjel na doporučení TGM studovat skauting a když byl v roce 1914 založen Svaz Junáků – skautů Republiky Československé, věnoval mu TGM prapor a stal v jeho čele jako protektora ž do své smrti v roce 1937.

Svojsík vzal za základ Souting Baden-Powella, dobré stánky Setonova Woodcraftu a přidal domácí vzor, který našel v tradici českých hraničářů – chodů, psohlavců, lidí silných, sžitých s přírodou. A tak vznikl náš český skauting.

O prázdninách v roce 1912 uspořádal Svojsík **první skautský tábor pod hradem Lipnicí**. O Čtyři roky později znovu ve Svojsíkově táboře tábořil i budoucí český básník Jiří Wolker.

Tábor A. B. Svojsíka pod Hradem Lipnicí

Z táborového deníku Jiřího Wolkera (1916):

„Na poslední hlídce - 41. den tábora ... a zase vznášely se nade mnou obrazy z tohoto veselého skautského života. Vždyť později se každá námaha překonávala hravě písni a smíchem a vše šlo lehce, hravě. Stačilo se jen usmát, zazpívat si. Ale teď, hlídaje tábor, se nemohu usmát. Je mi tak líto opouštět náš drahý tábor, v němž tak rychle zvykli jsme si říkat „doma“. Však přece neodejdu odtud s prázdnou. Nejen krásné vzpomínky pro chvíle snění, také tvrdší pěsti a otužilejší tělo připravené snášet námahy a protivenství. Táborového ducha, ducha veselých písní, zdraví a práce vezeme si všichni s sebou. Rozbřesko se docela. Les je již vzhůru. Slunce okukuje a hází na stromy zlato. Krvavé. Poslední. Jest čas buditi ostatní. Vstávám a jdu budit k poslednímu táborovému jitru.“

V roce 1933 jsem začal studovat na měšťanské škole v Dolních Bludovicích, kde v roce 1934 založil učitel Pravoslav Pop, skautským jménem Farao, **1. skautský oddíl při škole v Dolních Bludovicích**. Dřívější samostatná obec Dolní Bludovice je dnes součástí města Havířova. Odborný učitel Pravoslav Pop působil na měšťanské škole od září 1934 do října 1938. Pocházel z Prostějova, kde vznikl jeden z nejstarších skautských oddílů u nás. Pravoslav Pop pak v roce 1946 odešel učit do Velkých Losin na Šumpersku a stal s posléze ředitelem tamější školy a působil tam až do roku 1959.

Na tehdejší dobu často vzpomínám. Tehdy jsem denně docházel do měšťanky do Bludovic ze svého domova v Šenově. Po bližším seznámení s činností skautského oddílu jsem se také v roce 1935 stal jeho členem. Oddíl se skládal z místních chlapců, ale většina chlapců pocházela z okolních i vzdálenějších vesnic. Schůzky se konaly po vyučování ve školní třídě, ale větší část roku na tzv. Stružníku, kde bylo

menší hřiště lemované různými lesními porosty a křovinami. Prostě jsme se tam mohli vyřádit a hlavně jsme se tam seznamovali se skautskou praxí, hráli různé hry, plnili body junácké stezky, uzlování, lasování, poskytování právní pomoci, stavění stanu apod. Prostě všechno ostatní, co skauting obnáší. Ve Stružníku jsme se také připravovali na **župní závod o Pohár Petra Bezruče**, což byla obdoba dnešního Svojsíkova závodu. Tento závod se konal od roku 1930 každoročně a byl to typický skautský závod brannosti pro skauty, u nichž se předpokládalo, že ovládají druhotřídní zkoušku a několik odborek.

Pochodová píseň z roku 1935:

Pochodová píseň „Když se naše řady hnou“ se poprvé zpívala na VI. ročníku župního závodu o Pohár Petra Bezruče v roce 1936 v Českém Těšíně. (Původně byla složena pro V. ročník tohoto závodu.)

Slova napsal: spisovatel Emil Dvořák, hudbu složil: štkpt. Jan Pešta, píseň má 5 slok.

1 sloka:

Když se naše řady hnou na pochodu krajinou,
když se naše řady hnou na pochodu krajinou,
lesy šumí, hučí vody, srdce volá do přírody,
slunko zpívá nad hlavou, slunko zpívá nad hlavou.
Ale nejvýš do oblak za cílem se dívá zrak,
ale nejvýš do oblak za cílem se dívá zrak,
nejvýš vlajku pozvedáme, heslo, které v štítě máme,
letí vzhůru jako pták, letí vzhůru jako pták.

2 sloka:

Když se naše řady hnou na pochodu krajinou,
když se naše řady hnou na pochodu krajinou,
není zpěv náš, není jiný, nežli píseň domoviny,
která duní dálavou, která duní dálavou.

Ale nejvíc ze všech slok, které bijí rytmus v krok,
ale nejvíc ze všech slok, které bijí rytmus v krok,
naše heslo, naše slova zpívá píseň Bezručova,
"Slezských písní" prudký tok, "Slezských písní" prudký tok.

Ve Stružníku se konaly ke konci školního roku dětské radovánky, na nichž jsme mívali vlastní vystoupení, což byly ukázky skautských

disciplín, např. lasování, stavba stanů, lukostřelba apod. O nedělích jsme podnikali výpravy za poznáním Těšínska. Výpravy s přenocováním jsme mohli uskutečňovat jediné o svátcích spojených s nedělí, protože se tenkrát vyučovalo i o sobotách. Také jsme se jednou zúčastnili **dvoudenního vojenského cvičení**, které probíhalo v okolí Těrlicka, Hradiště u Babí hory. Působili jsme tam jako spojky při probíhajících bojích „bílé proti červeným“, tam jsme se také ve vojenské kuchyni stravovali. V roce 1936 jsme se plně krojovaní (včetně skautských holí) zúčastnili slavnostního pochodu u příležitosti konání **Zemského skautského sjezdu v Českém Těšíně**, a na němž byl přítomen zakladatel skautingu br. A. B. Svojsík. V době mého působení ve skautském oddíle jsem složil nováčkovskou zkoušku, pak jsem vykonal 11. března 1936 na „Lunčiskách“ v Šenově skautský slib a také složil 9. května 1937 druhotřídní zkoušku.

Oddíl měl dále plno jiných aktivit, např. během poutí v Dolních Bludovicích prodávali skauti květiny ve prospěch Slezské matice. Vedení oddílu jistě nebylo pro Pravoslava Popa jednoduché, neboť měl rodinu v Prostějově, za níže jezdil o každých prázdninách. V této době skauti pokračovali v činnosti jako samostatné družiny. Já jsem patřil do skautské družiny Vlků, již tvořili skauti především ze Šenova a Václavovic. Výpravy této družiny směřovaly především do lesa zvaného Bobčok, který se rozkládal na hranici Šenova u Václavovic. Uprostřed lesa se nachází souvislé paseky o délce několika set metrů, takzvaná Lunčiska, s protékajícím potůčkem s křišťálově čistou vodou. Tam jsme prožili mnoho krásných chvil při hrách, různých soutěžích a večerech při táboráku.

V širokém pahorkovitém okolí Dolních Bludovic byl tehdy poměrně chudý kraj, proto ani tamní skautský oddíl nedisponoval finančními možnostmi pro nákup potřebného vybavení, aby v létě mohli skauti jezdit na tábory. Přesto se však podařilo některým skautům, mezi něž jsem patřil i já, tábořit společně se skauty z Českého Těšína.

S těšínskými skauty jsme měli velmi dobrou spolupráci a přátelské styky. V roce 1937 jsme **tábořili v překrásném prostředí Kysuc v místě zvaném „Na Škorči“**, asi 3 km od Kysuckého Nového Mesta na Slovensku. Tam jsem prožil kus vysněného skautského života, Tam jsem také napoprvé složil 9. července 1937 zkoušku o Tři Orlí pera. V příštích letech, kdy byla možnost zase tábořit, skautské oddíly ze českého střediska poprvé samostatně tábořily na stejném místě v roce 1946. Pak ještě v letech 1947, 1951 a 1969. Bylo to ideální místo pro táboření, a proto jsme se tam rádi vraceli.

Od 2. října 1938 počala **polská armáda obsazovat většinu Těšínska**, protože si toto území nárokovala v důsledku mnichovského diktátu. Tímto došlo k určité likvidaci skautských oddílů na Těšínsku, což znamená, že **skauting byl na některých územích Československa zakázán již v roce 1938**. Likvidací byl postižen i oddíl v Dolních Bludovicích, do kterého jsem chodil. Navíc se Šenov rozdělil na dvě části, polskou a československou.

Skauti ze Šenova ale chtěli dále pokračovat v činnosti, proto si založili svůj **první vlastní oddíl v Šenově**. Ten byl ustanoven v měsíci březnu 1939. Na první zakládající schůzce byli kromě mne přítomni: Oldřich Kempný, Albín Motloch, Josef Tomis a další. Mohu tedy říci, že jsem byl při zakládání skautingu v Šenově. Vedoucím oddílu byl zvolen br. Oldřich Kempný, tehdy student učitelského ústavu. Nový oddíl v Šenově mel pětadvacet členů a dále se členil na tři družiny. Jedna družina také působila ve Václavovicích. Nově založený oddíl navázal na tradice mateřského oddílu z dolních Bludovic. Svou činnost uskutečňoval až do **4. ledna 1940, kdy byla v celém protektorátu skautská organizace zrušena** a pod pohrůžkou přísných trestů byla jakákoli další činnost zakázána. Všechny oddílový majetek v hodnotě 4700 Kčs byl zabaven gestapem v Ostravě. Tím byla uzavřena 1. etapa mého studentského života.

DOBA VÁLEČNÁ

Život v Šenově v době války nebyl vůbec jednoduchý. Z tohoto poklidného města se de facto přes noc stala pohraniční vesnice, která byla rozdělena státní hranicí na dvě poloviny.

O Těšínsku:

„Když se za vlády krále Jana (1310 – 1346) opět připravovaly plány na připojení Polska a Slezska ke koruně české, cítila se hornoslezská knížata ohrožena. Proto, aby ušetřila obyvatele svých krajů event. potíží, dobrovolně se Janovi poddala. Když příkladů knížat hornoslezských následovala i knížata dolnoslezská v dubnu r. 1329 a sousední země českého království proti tomu protestovaly, nezbývalo králi Janovi nic jiného, než aby se smířil s Poláky a Uhry. To postřehl také syn Karel a tak r. 1335 bylo uzavřeno v Sudoměři na jeden rok příměří s Kazimírem polským a jeho švagrem králem uherským. 24. srpna a pak i 19. listopadu r. 1335 sjeli se králové Jan český, Kazimír polský a Karel uherský na hradě Vyšehrad nad Dunajem, kde byly přijaty dohody mezi Čechy a Poláky. Král Jan český a Karel uherský vzdali se ve prospěch Kazimíra polského všech práv k Polsku a polští zmocněnci vzdali se ve prospěch koruny české všech knížectví slezských a tím byly vypořádány vztahy české a polské na dlouhé časy. Kazimír polský se zavázal zaplatit Janovi českému 20 tisíc kop grošů pražských za zřeknutí se Polska, za což se zaručil král Karel uherský. Tím byla uzavřena smlouva „věčného pokoje“. Český král Jan od této doby přestal užívatí titulu „krále Polského.“ Tehdy také byl zpečetěn osud Slezska, spojeného s Korunou českou a Těšínská knížata dosáhla u pražského dvora vysoké vážnosti a král Karel (syn Jana) našel výtečného pomocníka v knížeti Přemkovi (zemř. 1409). Podobně jako král Václav IV., bohužel i Přemek udělil Těšínu německé

právo, čímž přispěl k šíření němčiny na Těšínsku. Nástupcem Přemka byl Boleslav II. (zemř. 1430). Za jeho vlády byl upálen v Kostnici r. 1415 Mistr Jan Hus. Když nastala doba husitská a jejím příchodem hroutilo se staré panství Němců a jazyk český nabýval moci, nejen v kostelích, ale i zámcích šlechty, a stal se tak konečně úřední řečí na Těšínsku...”

Konec 1. světové války 28. října 1918 přijaly Země Koruny České s nadšením, jásalo i Slezsko. Ale radost byla předčasná. Němci z Opavska se pokusili o **zřízení samostatné sudetské země** (Sudetenland) Jejich úmysl byl překažen obsazením Opavska českým vojskem 18. prosince 1918. Hned nato došlo i na Těšínsko, na které si činili nároku Poláci, hlásající „Ostravica, Polski granica“ a prohlásili 29. října 1918, že Těšínsko náleží jim a ihned obsadili Košicko-bohumínskou dráhu, Těšín, Karvinou, Bohumín a vypsali zde volby do varšavského Sněmu. Proti nim však vyrazil plukovník Šnejdárek s českým vojskem a obsadil v krátké době celý ostravsko-karvinský revír až ke Skočovu. Nastala tzv. „**sedmidenní válka**“, nešťitící se největších zvěstev. Češi se chtěli s Poláky dohodnout po dobrém, ale bezvýsledně. Výsledkem Československo-polského sporu o Těšínsko bylo ustanovení **nové demarkační čáry**, která rozšířila území kontrolované českým vojskem. Z původních 213 těšínských obcí připadlo 115 ČSR, 81 Polsku a katastr 17 obcí byl rozdělen. Z polské obce Jaworzynka byla K ČSR přidělena osada Hřava (288 ha) v níž žilo ve 30 domech 186 českých obyvatel.

Po 1. světové válce se česko-polské vztahy neustále zhoršovaly a vyvrcholily po nástupu fašisticko-beckovské vlády v Polsku. Katovický rozhlas šířil zprávy o utlačování Poláků na Těšínsku „o bezpříkladném barbarství“, jakého se dopouštějí Češi na Polácích. Toto soustavné štvání, i několikrát denně, znepokojuje obyvatele Těšínského kraje.

V odpověď na toto štvání svolává Sokolská župa Jana Čapka **manifestaci do Českého Těšína na den 28. října 1935**. Srazu se zúčastnily všechny tělocvičné spolky, vojsko, hasičstvo, národní garda, skauti a davy lidí z blízka i zdaleka. Vzдор krajně nepřiznivému počasí zúčastnilo se manifestace přes 30 000 lidí. Ze Šenova bylo vypraveno 5 nákladních aut s účastníky, sokolstva, členů DTJ, hasičstva a dalších. Manifestace byla klidná a důstojná, byla také vysílána čsl. rozhlasem.

Mezitím polsko-beckovská vláda ultimativně žádala čsl. vládu o odstoupení Těšínska až po řeku Ostravici do 15. října. Polská policie s armádou začala usnesení beckovské vlády okamžitě plnit a již 4. října zabrala území až po Těrlicko a řeku Stonavu. Do 10. října byly obsazeny Dolní Bludovice a 12. října obec Šumbark a území Ostravsko-karvinského revíru. Polské okupační vojsko po obsazení Šumbarku chtělo pokračovat v záboru dál směrem na Křižovatku v Šenově u Alejského dvora a dále pak až po řeku Ostravici. Do cesty se jim postavila čsl. vojenská posádka ubytovaná v hostinci p. Šodka a finanční stráž ubytovaná v hostinci p. Chroboka, kteří její postup zastavili a vytlačili ji na pozici k trati Šumbark – Pokrok, kde se vojáci zakopali. 4. listopadu získal odborný učitel p. Podešva zprávu, že v Praze zasedá česko-polská mise a upřesňuje novou českopolskou hranici a druhého dne gen. Hrabčík sděluje, že nová hranice byla již v hrubých rysech stanovena. 6. listopadu přijela si ji do Šenova prohlédnout. 7. listopadu sešlo se obecní zastupitelstvo v čele se starostou obce Šenov panem Novákem, aby připravili návrh na delimitační čáru tak, aby byly zohledněny případné požadavky na její úpravu. 8. listopadu přijela z Prahy celá česko-polská mise, aby si prohlédla budoucí česko-polskou hranici. Přijeli 4 Poláci mezi nimi podpluk. Kopański a za českou stranu generál Hrabčík, major Kratochvíl, okresní hejtman Cidlík a starosta obce pan Novák. Jednání bylo velmi obtížné a bylo jen docíleno toho, že návrhy naší komise byly zaprotokolovány a odeslány do Varšavy na polskou vládu. 9. listopadu začala evakuace budoucí zabrané části Šenova. Do Šenova přijelo 6

evakuačních aut mise generála Brauna z Místku. **12. listopadu byla již definitivně stanovena budoucí česko-polská hranice.** 16. listopadu již od ranních hodin se shromažďovali šenovští občané na státní silnici na Podlesí zvané „Císařská“. V 11 hod 30 minut přišla zpráva, že polské vojsko pokračuje v obsazování obce Šenov. Nic nepomohlo, že lidé plakali, lehali si před pochodující vojáky na silnici a snažili se tím bránit v postupu polského vojska. České četnictvo a vojsko se řídilo rozkazem, uvolňovat cestu pochodujícímu polskému vojsku. S polským vojskem šli zároveň polští financí a policisté. 5. prosince se začalo ve škole Na Podlesí vyučovat, ale již polsky. České děti z obsazeného Šenova chodily zpočátku do staré školy u Kostela a později do školy umístěné v hostinci na Horakůvce, v kině Lucina a v obecní knihovně. Dlouho však děti ze zabraného území do těchto škol nedocházely. Pověstní policisté v modrých uniformách se o to postarali. Chytali je, brali a trhali jim sešity a knížky a dokonce je i bili. Rodiče byli hrozbami vysokých pokut donuceni posílat děti do polské školy. Kromě těchto křivd byly páchány křivdy na obyvatelstvu jako pronásledování zejména členů různých společenských organizací, ale i těch, kteří se nijak v minulosti veřejně neangažovali. Byli donuceni se vystěhovat státní zaměstnanci, učitelé, lékaři dokonce i horníci. Termín vystěhování byl vystěhovat se do 24 hodin, jinak jim nebyla zaručena bezpečnost. Pokus o ilegální přechod byl trestán bitím pendrekem na strážnici. Nelze vylicít všechna příkoří, která byla způsobena občanům okupací ryzí české obce Šenov s pěti tisíci obyvateli, v níž žilo jen 53 Poláků. (V důsledku okupace připadlo 382 popisných čísel domů a usedlostí do Polska a 378 popisných čísel do Československa). Snad se tak stalo kvůli osvobození oněch 53 „utlačovaných“ Poláků.

O prázdninách v r. 1938 si skupina polských Harcerů postavila v Šenově prázdninový tábor, nedaleko evangelické kaple v neobvyklém místě v menším lesíku s vyvěrajícím pramenem. Tábor budil zvláštní pozornost a mnoho dětí i dospělých z okolí jej navštěvovalo. Harceři pořádali také časté táboráky na vzdáleném orelském hřišti,

s programem i zpěvem písní (na jednu si vzpomínám: „ Od Těšína jedě fůra, na ní šedí Waligura i popija čaj, čaj, čekulade, černum kave, i popija čaj, čaj, čekulade, rum...“.) Na těchto akcích mívali vždy tzv. Knihu návštěv, do níž se návštěvníci podepisovali. Podle nepotvrzené zprávy se s těmito podpisy, operovalo při pozdějším rozhodování o česko-polské hranici v Šenově. Dodnes zůstává nezodpovězena otázka, kdo a za jakým účelem Harcery někde od Těšína do Šenova pozval, do lokality, kde nikdo před tím ani potom netábořil a která byla později Poláky okupována.

V době okupace Šenova polskou armádou v r. 1938 mi bylo 16 let a na tuto dobu si dobře pamatuji.

Po okupaci poloviny obce Šenov náš rodinný domek zůstal na čsl. území, vzdálen asi 100m od česko-polské hranice. Okupace této části obce způsobila jejím obyvatelům mnoho problémů, takže mnohé rodiny se snažily přestěhovat do neokupované části obce, třeba do divadelní šatny, jak tomu došlo v nedaleké obecní hospodě Horakůvka. Také v našem rodinném domku bylo poskytnuto ubytování čtyřčlenné rodině v malé podkrovní světničce a přilehlém půdním prostoru. Mnohokrát byl našimi rodiči poskytnut nouzový nocleh těm, kterým se nepodařilo projít hranici ze zaměstnání. Také jsme poskytovali informace o pohybu finanční stráže při pokusu o ilegální přechod mnoha občanům. Naproti našeho rodinného domku stála u silnice budova finanční stráže a mnoho ilegálních přechodů se uskutečnilo v zákrytu našeho domku tak, že je finanční stráž nemohla vidět.

Polská okupace Těšínska postihla celé politické okresy Fryštát a Český Těšín, zasáhla i tři obce v okrese Frýdek (Šenov, Vojkovice a Žermanice). Rozloha okupovaného území činila 830 km². Odhaduje se, že z okupovaného území odešlo či bylo vysídleno přes 30 tis. Čechů a přes 5 tis. Němců, takže v tomto území zůstalo celkem 200 tis. obyvatel z toho 80 tis. Čechů, 100 tis. Poláků a 15 tis. Němců. Polské hospodářství získalo zábořem Těšínska 16 kamenouhelných dolů, 4

koksovny, hutě v Třinci, železářny v Bohumíně a Fryštátě. České organizace a spolky byly bez výjimky rozpuštěny a jejich jmění zabaveno. Bezohledně byly zrušeny všechny české základní školy pro 24 tis. žáků, střední a odborné školy pro 6 tis. studentů.

Po okupaci Československa německou armádou v březnu 1939 se státní hranice protínající Šenovem nezměnila, byla však již střežena německou finanční stráží. Před napadením Polska německou armádou 1. září 1939, byla hranice uzavřena drátěnými překážkami a mohutnými dřevěnými piloty, které rozdělily naše polnosti na dvě části a na vyvýšeném místě bylo vybudováno i kulometné hnízdo. Tímto opatřením byl ilegální přechod hranice na území již „Olzagebiet“ úplně znemožněn.

Již prvního dne česko-polské války 1. září 1939 bylo Těšínsko obsazeno německým vojskem. Padli zde již první polští vojáci a příslušníci domobrany, kteří se postavili Němcům na odpor. Další desítky místních občanů zahynuly v bojích tzv. zářijové kampaně r. 1939 na různých místech Polska. Podle Hitlerova výnosu z 26. října 1939 se Těšínsko stalo součástí Německé říše. Při pozdější germanizační akci prohlásily německé úřady občany slezské národnosti „Slezáky“ za obyvatele německého původu a nutily je přijmout tzv. Volkslistu, což znamenalo mj. povinnost vojenské služby v německé armádě. Za odmítnutí hrozily přísné tresty jako vězení, vysídlení, či deportace do koncentračních táborů. Taktéž občané, kteří odmítli poněmčení nebo nevyhovovali z rasových či politických důvodů, byli určeni k vysídlení a přímé likvidaci. Například v říjnu 1943 zbylo v okrese z původních asi 2000 těšínských židů jen 28 osob. Po celou dobu okupace se na Těšínsku odehrávaly veřejné a většinou hromadné popravy odbojářů, jak tomu bylo např. v Těšíně, v Mostech u Jablunkova, v Návsí, v Oldřichovicích, v Horní Suché nebo v Petřvaldě, a také Gestapem hromadné vyvraždění občanů „Slezských Lidic – Životic, kde bylo 6. srpna 1944 postříleno 36 obyvatel obce a jejího okolí.

V. Kolář – Dřevěná hranice (Šenov 2014)

Tento termín je údajně používán k provizornímu vytýčení hranice kolíkováním do doby, než dojde ke geografickému zaměřování a vytýčení pevnými mezníky a informačními tabulemi mezi státy. Obdržel jsem od vnuka Marka otázku, jak vypadalo značení hranice mezi ČSR a Polskem, později mezi tehdejším Protektorátem a Německem na území Šenova. Už minulých částech mého povídání jsem se v některých částech o situaci hranice zmiňoval. Vezmu to ještě jednou zcela od začátku dřívějšího problému stanovení hranic mezi státy.

Spor o stanovení státní hranice po ukončení 1. světové války 1918 a po rozpadu Rakousko-Uherské monarchie byl poměrně složitý, jak jsem již uvedl v dodatku „Slezsko“. Dnes už je jen málo pamětníků, kteří dokáží odpovědět na otázku o trojhranici u Bohumína. Ano u Bohumína se na řece Odře stýkaly státy: ČSR-Polsko-Německo.

Se stanovenou hranicí mezi Polskem a ČSR v r. 1918 po celou dobu nesouhlasilo Polsko a po nástupu Hitlera v Německu, který začal předkládat územní požadavky, bylo to pro tzv. Beckovské Polsko lichotivá zpráva a začaly politické přípravy na přivlastňování Těšínského Slezska opět k Polsku. S odstupem času musím konstatovat, že přípravu nové hranice začali rafinovaně - tajně zejména pokud to vztáhnu na území Šenova. Na začátku školních prázdnin si na Podlesí, konkrétně v malém zalesněném údolí poblíže evangelické kaple, postavili polští HARCERĚI - skauti svůj prázdninový tábor. Pro nás kluky z Podlesí i okolí to bylo něco nového, často jsme je navštívili a dokonce organizovali hry. To bylo všechno jen tak naoko, neboť dospělí vedoucí harcerů organizovali poznávací vycházky do okolí i celodenní, o těchto vycházkách si prováděli náčrtky vesnic, potoků, řeky, vlastně si upřesňovali mapy od Petřvaldu až za Žermanice, Bruzovice až k Jablunkovu. Jak to nazvat? Primitivní ale velmi účinná špionáž. Jak lze dnes konstatovat s velkou pravděpodobností měli jasno, kam až při okupaci v říjnu 1938 mají postoupit a vojensky obsadit. Obsazeny byly město Bohumín, Rychvald, Petřvald, Šumbark (dnes městská část Havířova) Dolní Bludovice, části Žermanic, Bruzovic a dál okolí řeky Luciny až k Jablunkovu. Šumbark byl obsazen pouze po stanovenou hranici se Šenovem.

Ihned nato začaly politické i vojenské tahanice o obsazení části Šenova Podlesí, jako důvod bylo uváděno osvobození občanů hlásících se k polské národnosti, evangelická kaple a železniční vlečka na šachtu POKROK v Petřvaldě vedoucí přes část Šenova-Zadky a Pežgovským lesem. I přes velká protestní shromáždění občanů Šenova i Bartovic museli vyjednávači ustoupit a postoupit část Šenova-Zadky a Podlesí a stanovit novou hraniční čáru.

Průběh hranice Šenovem: od geografické hranice s Petřvaldem, podél Bartovického lesa, navazovala na malý potok u křižovatky Petřvaldská a V družstvu (dnešní pojmenování), potok teče pod ulicí Těšínská pod křižovatkou, směrem na bývalé hřiště tělovýchovné jednoty OREL, dále pak ke křižovatce Na sedlácích a Pod školou, napojen na řeku LUCINU a proti proudu řeky na dnešní Havířov, Bludovice, Žermanice atd.

Po dosažení této hranice si polská pohraniční policie postavila strážní budky na ulici Těšínská u domu č. 489 a na křižovatce Na sedlácích a Pod Školou. Hlavní stanici si vymínili v rodinném domě č. 631. Celá hranice přes území Šenova byla strážena pochůzkami až do 1. září 1939 kdy ta okupovaná část Podlesí a Zadků byla obsazena německou armádou a převzata na stejné čáře. Německá pohraniční policie až do března 1939 používala bývalé polské stanoviště. Po okupaci ČSR a nastolení Protektorátu Čech a Moravy si postavili nová stanoviště a to přímo na křižovatce Frýdek - Petřvald, Ostrava - Č. Těšín, a na ulici Na sedlácích u bývalého obchodu Budoucnost. Strážení bylo rovněž organizováno pochůzkami.

Průběh hranice Šenovem po potůčku umožňoval překročení na mnoha místech a to doslova suchou nohou. Polští pohraničníci byli velmi tolerantní vůči našim občanům emigrujícím z ČSR do Polska a dále přes Rumunsko a Jugoslávii do Francie, též do Sovětského Svazu, nezadržovali je, ba dokonce umožňovali pohyb do tehdejšího sběrného střediska v Šumbarku - hostince U Buchty a odtud vlakovými soupravami dále do vnitrozemí. Už jsem se zmiňoval o pašování osob i dokonce o přechodu armádního generála Svobody vlakem přes Šenov do žel. Stanice Šumbark. Naproti tomu první němečtí pohraničníci byli ostrá banda, stříleli na procházející uličkami či při překračování potoka. Později byli vystřídáni bývalými občany Rakouska ve službě německého Wehrmachtu. Museli sice vykonávat nějakou činnost a to zejména na

stanovišti ul. Těšínská jako hlavní silnici. Více méně byli mimo službu tolerantní k našim občanům, neměli rádi Hitlera, který okupoval Rakousko. Velká část jich byla ubytována v hostinci Horakůvka a dokázali se i sblížit s našimi občany a tak tam s gramofonu zněly i zakázané české písničky, které i zpívali společně. Když se na ruské frontě Wehrmachtu nedařilo, došlo k úplnému přerušení přechodu osob, které docházely do zaměstnání na ostravských šachtách a hutích. O obavách z Polska byla okolo potoka u ul. Hasičská pomoci beranidel stavěna 3 řadová protitanková překážka a na ul. Těšínské dokonce vybudovali šachty, do kterých mimo vojenské přesuny vkládali silné traverzy tvaru I 30cm, okolo potoka pak drátěné protipěchotní kozy.

Rozdělený Šenov měl i jednu zvláštnost, kostel i hřbitov byly na protektorátní straně. Pohraničním orgánům nezbývalo než vystavovat hromadné propustky pro pohřební průvod. A tak se občané i ze vzdálenějších obcí dostávali lehce přes hranice ne k doprovodu zemřelého, ale k návštěvě příbuzných i dál než v Šenově. Takový doprovod byl někdy dlouhý i lkm do Šenova, nazpět jen opravdoví příbuzní a ti ostatní se vraceli "z pohřbu" i okolo půlnoci. Jak bylo možno otěhotnět i přes potok jsem se již zmiňoval. Dalším specifickým problémem bylo politické přidělení okupovaných částí Šenova. Okresním městem se stal TESCHEN (dříve český a Polský Těšín) po stránce obecních záležitosti a lékaře do Bludovic. Obecní hasiči zůstali na české straně, jakož i lékař MUDr. Doležal. Zase výhodné by bylo cestování po celém Německu i okupovaném Polsku. Nemohu potvrdit, kdo této výhody využíval, když v každém vlaku byly nepřetržité osobní i hospodářské kontroly, prý pašování nedostatkových potravin, když vše bylo na přidělový lístkový systém.

Na okupaci Polskem a potom Německem nejvíce dopláceli a utrpěly děti školou povinné. Mohl bych uvést konkrétní případy. Bratr Josef začal navštěvovat českou školu v r. 1935, v r. 1938 musel pokračovat a učit se polsky, 1. 9. 1939 po okupaci Polskem pokračovat ve výuce němčiny, školu ukončil v r. 1944. Rodnou řeč sice uměl dobře, neboť doma se četly pohádky. Po 9.5.1945 už nebyl školou povinný ale jakýkoliv nástup do zaměstnání neměl de facto uzavřené školní vzdělání na české škole, ty předchozí se neuznávaly. Co dál? Nástup do dvouletého kurzu českého jazyka a pravopisu. Moje manželka Valerie byla na tom ještě hůře, první třídu měla v polštině, další roky v němčině a ukončila povinnou školní docházku v r. 1945, ale jen jeden

měsíc v češtině. Jak sama uvádí, byla z češtiny úplně „pař“ neboť doma se mluvilo víc polsky než česky. Dlouho nemohla pochopit, odkud se vzaly ty háčky a čárky nad některými písmenky, proč se „cz“ píše „č“ apod. Ihned pokračovala další dva roky výukou českého jazyka. Na maturitní vzdělání si počkala dobrovolnou návštěvou gymnázia tzv. večerním studiem až v r. 1970, aby se nemusela zahanbovat před dcerami. O své školní docházce jsem se již zmiňoval, jen uvedu, že po pětiletém dálkovém studiu průmyslovky jsem maturoval až jako 40letý v r. 1968. Na závěr tohoto odstavce mohu uvést, že výuky polského jazyka nám nezbylo nic než ta slezská mluva, kterou se mluvilo doma. Útrapy způsobené německou okupací a výukou němčiny byla tak velké, že jsme úplně zanevřeli na německý jazyk, i když v našich „mozkových závitech“ těch německých slovíček tam zůstalo dost, pokračování ve zdokonalování už vzhledem k věku nemá cenu pokračovat.

Co ta DŘEVĚNÁ HRANICE?

NIKDY nebyla geograficky vytýčená ani žádným způsobem označena. Po 9.květnu 1945 neuznána, jen zůstala jako historie

Zabráním Těšínska Polskem se vyhrotily několik desetiletí trvající spory o toto území, jež Poláci považovali za součást svého státu. Okupace poloviny Šenova způsobila mnoho problémů. Polské úřady bránily občanům docházet do zaměstnání přes hranici do Československa, ve škole zakázaly vyučovat v českém jazyce, nutily občany přijmout slezské (polské) občanství pod pohrůžkou ztráty zaměstnání aj., takže mnohé rodiny se snažily přestěhovat do neokupované části obce, kde se spokojili i s nouzovým ubytováním, třeba i v divadelní šatně, jak tomu bylo v nedaleké restauraci. Také v našem rodinném domku jsme poskytli ubytování čtyřčlenné rodině v malé podkrovní světničce, takže v našem domku bydlelo celkem patnáct osob. Mnohokrát jsme poskytli nouzový nocleh těm, kterým se nepodařilo projít hranicí ze zaměstnání, a také jsme poskytovali zprávy o pohybu finanční stráže při pokusech o přechod a jiné. Okupaci ČSR německou armádou v březnu 1939 se státní hranice probíhající Šenovem nezměnila, ale byla již střežena německou finanční stráží. Před napadením Polska německou armádou byla hranice uzavřena drátěnými překážkami, které také rozdělily naše polnosti na dvě části, a na vyvýšeném terénu bylo dokonce vybudováno kulometné hnízdo. Tímto opatřením byl ilegální přechod hranice téměř znemožněn.

Během války jsem se **věnoval divadlu**. Hrál jsem divadlo v souboru DTJ, kde se hrály divadelní hry lehčího žánru, především operety jako Perly panny Serafínky, Petříček a Pavlíček, Melodie srdcí, Srdce v rákosí a jiné, kde jsem dostával povětšinou pěvecké role. Po válce byl v Šenově v roce 1949 založen ochotnický spolek Siréna a jako režisér v něm působil odborný učitel pan František Koziorek. Později byl soubor nucen vstoupit do nějaké povolené organizace, proto byl zvolen ČSPO (Československý svaz požární ochrany). Tady se pak hrály divadelní hry: Otec mého syna, Na letním bytě, Matka, Vojnarka, Chudák manžel, Poslední muž aj., se kterými jsme vystupovali v okolních vesnicích.

Osvobození Šenova

Po **osvobození Ostravy na konci dubna 1945** německá armáda ustupovala do Bartovic a Šenova. Ústupové boje měly chránit německou armádu, která utíkala před možným zajičením sovětskou armádou. Během ústupových bojů zničili Němci most přes Lučinu směrem k Datyni a druhý most si německá armáda nechala pro nutný ústup ze Šenova. V šenovské kronice je napsáno, že ihned po osvobození Šenova se objevily v oknech portréty Stalina a Lenina a zároveň prý bylo všude vidět ruské prapory. (Toto tvrzení v šenovské kronice se mi zdá příliš poplatné pozdějšímu politickému vývoji, pozn. autora.)

Boje o Šenov probíhaly 3. – 4. května 1945. Jak se blížila fronta od Petřvaldu, tak Němce sovětská armáda tlačila směrem na Frýdek. Všichni jsme byli doma schovaní ve sklepě. Důležité je uvést, že tehdy hodně pršelo a řeka se vylila z břehů. Postupující sovětská armáda byla nucena se zastavit, jednak proto, že protékající řeka vystoupila ze svých břehů, a také proto, že jeden z mostů byl ustupujícími Němci zničen a druhý byl zatarasen pevnou konstrukcí, kterou se sovětským vojákům podařilo odstranit až druhého dne, a pak mohli pokračovat v bojích směr na Frýdek.

Často vzpomínám na **hašení kostela Prozřetelnosti Boží v Šenově**. Spolu s kamarády se nám podařilo zachránit tento kostel vystavěný roku 1764. Před příchodem sovětských vojsk jsem se s kamarádem Jaroslavem Kolářem, bydlícím v sousedství, a dalšími účastníky aktivně zúčastnil hašení požáru místního kostela Prozřetelnosti Boží, který byl zapálen, patrně granátem, při osvobozovacích bojích. Nejdříve jsme běželi k hasičské zbrojnici, tam jsme zjistili,

že někdo zcizil hasičské auto, a tak jsme museli hasičskou stříkačku táhnout sami. Hořela pravá slepá věž kostela (bez zvonů), jejíž zbytky se po prohoření zřítily dovnitř na strop kostela, pod nímž byly varhany. Nebýt důsledného zásahu, mohlo se stát, že by se požár přenesl dovnitř kostela a tím pádem by byl velmi poškozen. Byli jsme tehdy promočení do nití a v podstatě jsme nevěděli, co se v Šenově děje a jak postupují boje. Likvidace požáru začala v odpoledních hodinách a trvala až do pozdních večerních hodin. Při návratu domů, kde již byli ubytováni sověští vojáci, jsme se s údivem a určitými obavami pohybovali, již ve tmě, mezi Sověty a ti nás často legitimovali, což s protektorátní kennkartou (s hákovým křížem na deskách) nebylo moc příjemné. Při jedné kontrole jsme byli nuceni pít se sovětskými vojáky vodku a taky tancovat, což nebylo vůbec příjemné, neboť vojáci byli již notně opilí. V čase, když jsem hasil věž kostela, obsadili sověští vojáci náš domek a nastěhovali se do obydlených místností. Naše rodina i s podnájemníky se musela přemístit do sklepních prostorů. Když jsem přicházel k domovu, také tam stála vojenská hlídka a zase jsem uslyšel, toho dne pokolikáté, známý příkaz: „Stoj, što ty takoj?!“ A znovu výslechy a dokazování, že tady bydlím. Až vyvedli ze sklepa mého bratra, který mě identifikoval, mohl jsem jít domů.

Škody na majetku a ztráty na životech při osvobozování Šenova byly nemalé. O život přišlo 16 občanů a také 15 sovětských vojáků. Mnoho domů bylo poškozeno nebo zničeno. Poškozen byl i katolický kostel, zničen jeden most přes řeku Lučinu a jeden sovětský tank. Na šenovské půdě padlo 26 nacistických vojáků.

PRVNÍ OBNOVA JUNÁKA

I v **Šenově se v květnu roku 1945 obnovoval skauting**. Na první schůzku, která se konala 23. května 1945 v malé tělocvičně restaurace U Tlolků, přišlo 18 chlapců. Většina z nich byli členové 1. oddílu Junáka, který působil v Šenově v letech 1939–1940. Oddíl byl znovu obnoven a já jsem stal jeho vedoucím. Oddíl se ve velmi krátké době rozrostl na 50 členů, z nichž byly vytvořeny 3 družiny Vlků, Bobrů, Jelenů a také smečka vlčat. Oddílové schůzky se zpočátku konaly v malé tělocvičně restaurace U Tlolků a později ve třídách „Nové školy“ Na Podlesí.

Jednotlivé družiny si postupně zřizovaly klubovny v domech a na zahradách svých rodičů (Vlci a Jeleni) a družina Bobrů si zřídila klubovnu v budově opuštěného statku pana Revendy. Schůzky Vlčat se konaly ve škole Na Podlesí a později v klubovně skautek, tam kde dnes stojí socha Sv. Floriána.

Po návratu br. O. Kempného z totálního nasazení v Říši **bylo v Šenově ustanoveno IV. středisko Junáka**, do něhož se později přihlášily skautské oddíly z okolních vesnic, takže ve středisku působily tyto oddíly: 1. oddíl Junáků Šenov, vedoucí br. Josef Rajdus - Joža; 2. oddíl Junáků Šenov, vedoucí br. František Kempný; 1. oddíl skautek, vedoucí s. Anina Kempná; 1. oddíl Junáků Václavovice, vedoucí br. Adolf Tomis; 1. oddíl Junáků Horní Datyně, vedoucí br. František Pitucha a 1. oddíl Junáků Prostřední Bludovice, vedoucí br. Václav Sládeček. Vedoucím tohoto IV. střediska jsem byl zvolen já.

Poválečná obnova Junáka se vyvíjela takto: **činnost 1. oddílu Junáka jsem obnovil 23. května 1945** a stal jsem se jeho vedoucím. V červnu 1945 jsem byl při vzniku IV. střediska Junáka Šenov a stal jsem se zástupcem jeho vedoucího (č. dekretu 118/46). Z dalších mých aktivit byly např. tyto:

- 24. června 1945 pořádal společně s Junáky na Orelském hřišti besední oheň.
- Účast 1. oddílu na **celostátním setkání na Pustevnách v Beskydech** ve dnech 4. -6. července 1945, kde jsme se pozdravili s br. Náčelníkem Junáka Dr. Rudolfem Plajnerem.
- Ve dnech 29. července až 10. srpna jsem 1945 absolvoval **Zemskou lesní školu (ZLŠ)** v Těšíně v Sýkorově parku na břehu řeky Olše (absolventský list č. 3/46-VD:537/47).
- Účast na oslavách státního svátku 28. října v letech 1945 a 1946 pořádaných Osvětovou besedou v Šenově, v jejichž průběhu měl 1. oddíl vždy vlastní vystoupení.
- Dne 18. července 1946 se šenovští Junáci zúčastnili **slavnostního slibu prezidentu republiky Dr. E. Benešovi** na náměstí před Novou radnicí v Ostravě, kterého se zúčastnilo odhadem 10 tis. skautů a skautek.
- Dne 7. dubna 1946 sehrál 1. oddíl Junáků **divadelní představení „Do tábora“** od J. Foglara v restauraci u Tlolků.
- Dne 12. května 1946 se 1. oddíl účastnil **prodeje symbolických jabloňových květů** na slavnosti Dne matek pořádané šenovskou Osvětovou besedou.

Ve dnech 24. června až 10. srpna 1946 se 6 junáckých oddílů IV. střediska v Šenově ve třech turnusech vystřídalo v **táboře na Škorči u Kysuckého Nového Mesta** na Slovensku.

V prvním turnuse byli junáci 1. oddílu Šenova a 1. oddílu Horní Datyně, vedoucím tábora jsem byl zvolen já. Měli jsme za úkol zajistit materiál a tábor se vším vybavením postavit.

Tábor ve Škorči v roce 1945 - pohled na tábor v době návštěvy občanů z Kysuckého Nového Mesta

Tábor ve Škorči v roce 1946 – účastníci tábora

Tábor ve Škorči v roce 1946 - pohled do táborové kuchyně

Na tento první poválečný tábor vzpomínám často a rád. V průběhu táboření první skupiny skautů ze šenovského střediska vznikl mezi junáky a místními obyvateli, obchodníky a korporacemi z Kysuckého Nového Města přátelský vztah, který vyvrcholil společným setkáním v táboře 6. července, v den státního svátku Mistra Jana Husa. Toho dne bylo do našeho tábora dopraveno nákladními auty více jak dvě stě návštěvníků, kteří s sebou přivezli vlastní kapelu i občerstvení. Jménem společenských organizací z Kysuckého Nového Města bylo junákům oficiálně předáno velké marcipánové srdce s písemným věnováním. Cituji: *„Bratia skauti, v mene všetkých kultúrnych korporácií obce Kysucké Nové Mesto Vás čo najsrdečnejšie vítame a prajeme Vám príjemné zotavenie v našich krásnych horách. Na trvalú upomienku darujeme Vám toto veľké srdce, ako prejav našej bratskej lásky, ktorá v srdciach statočných Slovákov – Kysučanov i v dobe neslobody a poroby hrala nádejou, vierou a túžbou vo víťazstvo pravdy, že naše dva bratské*

národy Slováci a Češi patria do jednej spoločnej rodiny: Československej republiky! Prosím Vás, tlmočte tento prejav našej lásky všetkým našim bratom u vás doma, aby prichádzali k nám do našich hor, jako svojho vlastného domova. Odovzdajte im naše spoločné pozdravy! Podepísaní: Predseda ONV Macášek, predseda MNV Kubička, starosta Sokola Tučan a nečítelné podpisy predsedy OOR a predsedy odbočky Svezu priateľov SSSR.“ Junáci hostům nabídli, že si mohou zahrát volejbal, vyzkoušet si střelbu lukem, ze vzduchovky aj. Vpodvečer byl pro hosty připraven táborový oheň s programem, u něhož se na závěr zpívaly národní písně.

Tábor ve Škorči v roce 1946 uvítání a předávání daru
od zástupce Kysuckého Nového Mesta (6. července)

Význam junáckého táboření

Táboření, které bylo u nás zavedeno prvním náčelníkem skautů A. B. Svojsíkem, není dílem junácké výchovy, ale způsob junáckého táboření,

dovoluje co nejúčinněji rozvinout všechny junácké metody, v čemž právě spočívá jeho význam.

Pro vedoucího oddílu je stálý tábor vrchol celoroční činnosti oddílu, místem, kde se může plně věnovat svým svěřencům a završit tak svou celoroční práci směřující k dosažení nejvyšší junácké zdatnosti. Styk s Junáky různě vyspělým a zkušenými rozšiřuje znamenitě duševní obzor a dovoluje získat znalosti starších praktiků v různých oborech junácké výchovy přímým stykem. Spolčovací pud nachází v táborové družině možnost zcela zvláštního uplatnění a rozvinutí řady společenských vlastností, solidarity, obětavosti aj.

Junáci si budují svůj tábor vlastníma rukama a udržují jeho chod za všech okolností. Nutná manuální práce je většině táborníků složkou aspoň částečně vyvažující obvyklý způsob života a pro mnohé příjemnou změnou. Ranní cvičení, umývání, manuální práce, vycházky do okolí a celá řada her, jakož i dobrá strava, působí blahodárně na organismus mladého člověka.

Po válce se však politická situace začala postupně zhoršovat. V této době náčelnictvo Junáka, ve smyslu usnesení ÚRJ, vydává **zákaz nošení krojů činovníkům i junákům na politických schůzích, projevech a průvodech** (viz Činovník, č. 4, 1946, str. 63), plnění tohoto usnesení bylo vyžadováno i v oddílech střediska Šenov, což někteří rodiče odmítli respektovat a nutili své děti dále chodit ve skautských krojích, zejména v prvomájových průvodech. Po únoru 1948 pak nastal postupný úbytek členstva, protože mnoho rodičů bylo členy KSČ.

- Dne 23. srpna 1946 prodávali šenovští junáci a skautky na **dožínkách tzv. obětinky**. Výtěžek prodeje byl určen k **obnovení pomníku padlých** – původní pomník byl zničen nacisty na počátku 2. světové války.

- V rámci oslav 35. výročí založení skautingu v Čechách pořádalo šenovské středisko Junáka dne 12. září 1946 **oslavu „Svojsíkova dne“** v Prostředních Bludovicích. Svojsíkova dne se zúčastnilo 83 junáků a skautek a každý z nich obdržel odznak „Svojsíkův štít.
- 27. října 1946 jsme se zúčastnili **Národní směny mládeže**, ke junáci a skautky prováděli úklid a pořádek v obci (v parku apod.) a 5 starších junáků sfáralo na směnu do dolu Jáma Ludvík v Radvanicích.
- 17. listopadu 1946 jsem **složil vůdcovskou zkoušku II. stupně** ve Frýdku – Místku.
- 17. a 18. listopadu 1946 spořádalo šenovské středisko Junáka **výstavu rukodělných prací** v malém sále restaurace u Tlolků, na níž bylo možno vidět výrobky ze dřeva, drátu, prostí, lesních plodů, jakož i modely, kresby apod.

29. listopadu 1946 jsem byl zvolen Střediskovou Radou Junáka (SRJ) **vedoucím střediska** (č.j. 2712/47). V této funkci jsem působil až do ukončení činnosti Junáka v roce 1950. 26. ledna 1947 jsem na slavnosti v Karlově Huti u Frýdku **vykonal čínovnícký slib** a obdržel tam z rukou Náčelníka Junáka Dr. Rudolfa Plajnera vůdcovský dekret č. 550/47. Dne 9. května 1947 jsem za podpory velitel Junáka A. Kubinského zakládal Sdružení přátel Junáka (SPJ) v Šenově. Zakládající schůze se zúčastnilo 60. osob.

V září 1947 se konala v Třinci u příležitosti **10. výročí úmrtí TGM smuteční tryzna**, na níž třinečtí skauti sborově zarecitovali báseň od Ladislava Sovy „Země Masarykova“.

*Je dobrá země, v které spíš,
můj presidente,
zem hrdinská, zem, jejíž kříž
ji povznes k Tvé pravdě blíž,
tu matku pokolení,*

*jdoucích jak vlna za vlnou,
jdoucích jak vlna za vlnou
cestami předurčení.*

*Je dobrá země, nesoucí
svůj prsten starodávný
pod mohutnými nebesy,
ta zem, s kterou teď jedno jsi
živý i v smrti slavný.*

*Hovoří lesy, voda řek,
hovoří pole plodná,
hovoří národ z kolébek
i z dřeva rakví, u nichž klek,
když v zoufalství
krvácela zem rodná.*

*Je dobrá země, v které spíš,
můj presidente,
Duněla žalem, krev tekla z ní
rozbitým tělem, tepnami
a hrůzu měla v hlase.
Však čím víc bylo obětí,
tím více byla věrna Ti
a neklesla
a neklesla
a vrahům nevzdala se.*

*Snad také slyšels v hrobě ji
v mukách zpívat naději
Tvým potomkům,
Tvým potomkům.*

*Snad slyšels, jak říká:
Jsem jeho země, jeho zem,
jsem země Masaryka.
On zdvih mne z mrtvých,
dal mi tvář
sladkého filosofa
a nikdy více žádný lhář
nestrhne již tu svatozář
z mých mučednických skrání.
V němž i Hus i Chelčický,
Komenský, Žižka, všichni,
kdož v duchu pravdy přes mne šli,
pochodeň světla přinesli
a výš a výš ji zvedali
do všelidského plání.*

*Jsem jeho země, jeho zem,
a běda, kdo mne zradí.
Kdo zradí matky pod křížem,
když pláče, kvílíc nad synem,
zmučené tělo hladí.
Je dobrá země, v které spíš,
můj presidente,
a bude Ti blíž, stále blíž,
a bude stoupat k Tobě blíž,
až její vojska duchovní
se seřadí a půjdou s ní
po cestě Tvé, po cestě Tvé,
jež potomky Tvé žene
v sen volnosti, v sen lidskosti,
v sen pravdy nezkreslené.*

*Je dobrá země, v které spíš,
můj presidente.“*

Tomáš Garrigue Masaryk

Narodil se jako syn kočího 7. března 1850 v Hodoníně. Jako vyučený kovář vystudoval gymnázium a na universitě filosofii. Naučil se Německy, latinsky, řecky, rusky, anglicky a francouzsky. Stal se doktorem filosofie a na pražské univerzitě působil jako docent.

Po celý život pracoval pro svůj národ a pevně věřil, že Češi a Slováci budou osvobozeni od rakousko-uherského útlaku.

V roce 1914 vypukla 1. světová válka a 64letý Masaryk odjel do ciziny přesvědčovat státníky a učence, že jeho český národ si zaslouží svobody a nezávislosti. Úsilí TGM a boj legionářů přinesly ovoce. Za pomoci a podpory Francie, Anglie a také prezidenta Spojených států amerických W. Wilsona vznikla 28. října 1918 Československá republika a TGM s e stal jejím prezidentem.

U příležitosti 20 let československého skautingu, kterého se zúčastnilo přes 10 tis. skautů a skautek z Československa i zahraničí. Po slavnostním pochodu Prahou pozdravili skauti na třetím hradním nádvoří Pražského hradu prezidenta TGM, který jim řekl:

„Akceptuji plně váš program. Vaše metoda skautská a vaše jméno vám praví, jak postupovat i v budoucnosti. Vy se snažíte žít v přírodě. V přírodě se naučíte být praktickými a čestnými. Vám skautům československým především připomínám, že v naší historii máme řady mužů, kteří ve své době svým způsobem hleděli uskutečňovat naše ideály, alespoň jednoho Vám připomenu, lidového našeho krále Jiříka z Poděbrad, který držel ideál trvalého míru.“

Na popud TGM jel Svojsík do Anglie studovat skauting. Když byl v roce 1914 založen Svaz Junáků – Skautů, věnoval mu TGM prapor a stál v jeho čele až do své smrti v roce 1937.

Po zkušenostech v prvním poválečném skutečském táboře v roce 1946 **tábořily již oddíly střediska v roce 1974 samostatně** ve třech lokalitách: 1 oddíl Šenov znovu na Škorči, 1. oddíl Václavovice společně s 1. oddílem Horní Datyně v Kajlovci u Hradce nad Moravicí a 2. oddíl Šenov na jiném místě v Hradci nad Moravicí.

Ve dnech 27. prosince 1947 až 18. ledna 1948 středisko Junáka Šenov uspořádalo **6 lekcí rádcovského kurzu**. V kurzu přednášeli také pan vikář Košťál na téma mravní výchova a pan nadlesní Šacha na téma lesnictví a ochrana přírody.

24. ledna 1948 jsme v součinnosti se SPJ v Šenově uspořádali **celospolečenský večer** v restauraci U Primuse.

Ve dnech 31. ledna až 10. února 1948 jsem absolvoval **celostátní kurz zimního táboření na Kralickém Sněžníku**.

Kurz zimního táboření:

*Záhy po osvobození ČSR v roce 1945 se zabýval výchovný odbor Junáka zavedením **zimního táboření** do programu výchovné činnosti v junáckých oddílech. Za tím účelem byly Ústřední lesní školou uspořádány kurzy pro instruktory v roce 1946 na Bílém Kříži, v roce 1947 na Šeráku a v roce 1948 na Kralickém Sněžníku.*

Byl jsem účastníkem kurzu, který se konal na Kralickém sněžníku ve dnech 21. ledna až 10. února 1948, jehož se zúčastnilo celkem 53 junáků z Čech, Moravy a Slezska. Ubytování bylo zajištěno v chatě KČST pod vrcholem Kralického Sněžníku (1395 m n. m.), kam jsme vystoupali od nádraží z 11 km vzdáleného Starého Města pod Kralickým Sněžníkem.

Zimní kurz – turistická chata KČST na Kralickém Sněžníku

Zimní kurz – družina Tučňáků

Vedoucím kurzu byl br. Ing. Petrů a instruktorský sbor tvořili bratři: Z. Plajner, J. Hájek, V. Pácl a MUDr. J. Filsák. Účastníci kurzu byli rozděleni do pěti družin: Eskymáků, Severáků, Krakonošů, Sobů a Tučňáků. V naší družině Tučňáků bylo celkem osm bratrů.

Zimní kurz – poradní kruh družiny

Zimní kurz –před zapálením ohně

V kurzu byly probrány důležité zásady pobytu v zimní přírodě. Předně byl uskutečněn doplňující lyžařský výcvik. Následně pak výcvik první pomoci a transportu raněných (nouzové saně), výcviky orientace s důrazem na hrozící nebezpečí v zimním počasí (mlhy, aj.), rozdělávání ohně, odhad vzdáleností, signalizace aj. Každodenní pobyt v přírodě pokračoval v podvečer přednáškami instruktorů.

V rámci praktického výcviku si naše družina postavila obytný stan (Áčko), který byl zateplen pomocí vrstvy z větví, vrstvy chvojí a sněhu tak, že po jeho dokončení splýval s okolní sněhovou pokrývkou. Ze sněhových kvádrů si družina postavila ještě eskymácké iglú, poradní kruh s křeslem a symbolem družiny – velkým tučňákem. Přenocování v postavených příbytcích si postupně vyzkoušeli všichni členové družiny. Kontrola vnějších a vnitřních teplot ukázala, že nejtepleji bylo ve stanu.

Zimní kurz – „Áčko“ před dokončením

Zimní kurz – stavba eskymáckého iglú

V kurze získané znalosti a dovednosti byly zhodnoceny v závěrečném závodě, který vyhrála družina Sobů.

Počasí kurzu moc nepřálo. Z počátku padal sníh, někdy i déšť a pak nás neustále sužovala hustá mlha a také vítr. Teplota se pohybovala něco málo pod nulou. Sněhová vrstva měřila okolo 80 cm a byla velmi tvárná – ideální pro budování zimních táborových staveb.

Závěrem možno říci, že zimní kurz byl organizačně i programově dobře připraven a že v rámci možného byl vytýčený program kurzu splněn.

28. března 1948 šenovští junáci a skautky z prvních oddílů uspořádali **Wolkerův večer** v sále restaurace Na Horakůvce. Bylo to celovečerní pásmo básní, balad a vyprávění z díla skauta a básníka Jiřího Wolkeru.

V roce 1949 byla ještě **obnovena činnost v té době již prakticky neexistujícího 2. oddílu** Šenov, ovšem s téměř novou členskou základnou. Činnost oddílu obnovil a také vedl Jiří Guňka, který od roku 1945 působil v Junáku v Kroměříži až do roku 1949, kdy se odstěhoval do Šenova. Oddíl o počtu asi dvaceti členů vyvíjel skautskou činnost až do konce roku 1950, kdy po celostátním zrušení Junáka přešel do TJ Sokol Šenov, jako oddíl pobytu v přírodě, a tam ještě další dva roky pokračoval ve své činnosti. Oddíl uspořádal v červenci roku 1950 typický **čtrnáctidenní skautský tábor na Ostravici u „Peřejí“**. Pod křídly Sokola Šenov uskutečnil pak další dva tábory. V červenci roku 1951 to byl třítydenní tábor ve Skorči u Kysuckého Nového Mesta na Slovensku a o rok později, v červenci roku 1952, třítydenní tábor ve Spálově u Oder. Všechny tři tábory vedl vedoucí oddílu bratr Jiří Guňka.

LÉTA ŠEDESÁTÁ A DRUHÁ OBNOVA JUNÁKA

Druhá obnova Junáka v Šenově započala v květnu 1968. První oficiální schůzka dřívějších skautských činovníků proběhla 7. května 1968 a diskutovalo se na ní o dalším postupu při obnově Junáka. Vůdcem střediska se opět stal já. Dne 24. července 1968 byla provedena registrace, při které do řad Junáka v Šenově vstoupilo 41 členů a 7 činovníků.

Okupace vojsk Varšavské smlouvy se mi ve vzpomínkách stále vrací. 21. srpna 1968 ve 2 hodiny 30 minut projely Šenovem tanky sovětských okupačních vojsk, které pak obsadily závody VOKD v Šenově a NHKG v Kunčicích. Když jsem přišel ráno do práce, byly již také Vítkovické železárny obsazeny sovětskými tanky, které se nacházely i na parkovišti pod okny konstrukčních kanceláří. S pocity plnými hořkosti, zklamání a obav jsme přijali tuto realitu, která nastala. Jako tichý nesouhlas s touto skutečností se objevily v některých oknech kanceláří plakáty napsané azbukou jako: „Idi damój, Váňúška, sup těbja variť bábuška“ nebo „Vy něprišli kak družja, nám váša pomošč něnužná“. I když se sovětská vojska později přesunula do vojenských újezdů, stále byla cítit jejich přítomnost. Zejména v chování našich politických představitelů.

Skauting v této době neměl dlouhého trvání a **nástup tzv. normalizace** byl patrný. V této atmosféře se konal **III. junácký sněm** 23. a 24. listopadu 1968 v Obecním domě hlavního města Prahy, kterého jsem se jako delegát ORJ ve Frýdku-Místku také zúčastnil. Úkolem sjezdu bylo jednat o třech hlavních úkolech: a) schválit stanovy českého Junáka, které byly již schváleny ministrem vnitra 21. října 1968; b) zvolit představitele Junáka, tj. ústřední radu, náčelnictvo junáckého kmene a náčelnictvo dívčího kmene; c) stanovit zásady junácké výchovy pro vlčata, pro mladší junáky a starší junáky. Zvolení byli:

starostou Junáka Dr. Antonín Sum, náčelníkem Dr. R. Plajner, náčelníkem Vlasta Koseová.

Junácké středisko v Šenově pořádalo či se účastnilo mnoha akcí. Za zmínku stojí např. **táborový oheň** s programem pro veřejnost v zámeckém parku, **společné výstupy k mohyle na Ivančeně**, akce **Milión hodin republiky** (MHR), trvající v letech 1969 – 1970). V rámci akce MHR bylo k datu 30. června 1969 odpracováno 2474 hodin a odevzdáno množství železného šrotu, mědi a papíru. Nejaktivnějším účastníkům akce byly předány pro tento účel zvlášť vydané plátěné nášivky – 3 odznaky I. stupně, 6 odznaků II. stupně a 8 odznaků II. stupně). Dále se konaly propagační vystoupení na dětských radovánkách a skautské výstavy v roce 1969 a 1970. **Výstavou**, která se konala 7. června 1970, a následným vystoupením na dětských radovánkách téhož dne se chtěli junáci a skautky zapsat do povědomí širší veřejnosti, protože se v této době již vědělo, že Junák bude nucen zakrátko zase ukončit svou činnost.

Mimoto Junák Šenov pořádal následující akce, např. 26. dubna se na Hradové v Beskydech konalo **slavnostní setkání junáků a skautek**, kterého se zúčastnil i náčelník Junáka br. Dr. Rudolf Plajner. Po ukončení slavnostního setkání všichni pokračovali k památné mohyle na Ivančeně k uctění památky v roce 1945 v Polském Těšíně nacisty popravených skautů.

4. – 25. července 1969 se uskutečnil **společný tábor 1. a 2. oddílu Junáka Šenov ve Škorči** u Kysuckého Nového Mesta. Na táboře bylo 24 junáků a vystřídalo se na něm několik junáckých činovníků.

Tábor ve Škorčiči v roce 1969 - pohled na tábor

Tábor ve Škorčiči v roce 1969 - účastníci tábora

Tábor ve Škorči v roce 1969 - budíček v táboře

Tábor ve Škorči v roce 1969 - táborová kapela

10. září 1969 byla v Šenově **obnovena činnost 1. oddílu skautek**, do něhož vstoupilo 14 děvčat. Vedoucím dívčího oddílu byla s. Helena Kalousová.

4. února uspořádalo šenovské středisko Junáka ve spolupráci se ZDŠ v Šenově **1. ročník turnaje „O nejlepší šenovskou čtyřku“**. Turnaj probíhal v prostorách školy a v jejím okolí. Soutěžilo se ve 14 disciplínách a účastnilo se 15 chlapeckých a 6 dívčích hlídek. Soutěž hodnotilo 18 rozhodčí na jednotlivých stanovištích.

Druhým a posledním junáckým táborem byl společný tábor šenovských junáků a skautek ve dnech 2. - 23. července 1970 v Beskydech, v Řece, na lesním palouku pana Kawuloka, pod Ropičkou. Tábořilo tu 23 junáků a 7 skautek. Vedoucím tábora byl br. Jiří Guňka – Šerif, jeho zástupem br. Miroslav Polák – Jogín a hospodářem s. Helena Kalousková – Robinsonka (Binka)

Tábor v Řece v roce 1970 – pohled na tábor z vyhlídkové

Tábor v Řece v roce 1970 –účastníci tábora

Tábor v Řece v roce 1970 – družina Kamzíků

Tábor v Řece v roce 1970 – táborové zákoutí

Dne **15. září 1970** byl pak skauting v Československu oficiálně **zakázán**. Podle „Prováděcích směrnic“ pro ukončení činnosti Junáka musely být k 15. září 1970 protokolárně převedeny hospodářské výsledky včetně inventáře na Pionýrské organizace (PO). Razítka měla být protokolárně předána okresní radě PO, to jsem však nesplnil a razítka si ponechal. Směrnicemi byla fakticky završena třetí likvidace Junáka. K termínu 15. září 1970 nepřistoupil do PO jako celek žádný šenovský oddíl i přes výzvu bratra náčelníka Rudolfa Plajnera „neopouštět děti“. Koncem měsíce září 1970 se ještě naposledy sešly šenovské oddíly Junáka na společné schůzce, kde po programu a po zpěvu skautské hymny vzájemným podáním levice byla zakončena dvaapůlletá činnost Junáka v Šenově

V období pokračující politické normalizace jsem se kromě občasné návštěvy mohly na Ivančenu, která byla každoročně 24. dubna středem pozornosti STB ze Vsetína, věnoval **výkonnostní turistice** a

zúčastňoval se následujících akcí: dálkové pochody (DP), dálkové etapové pochody (DEP), každoroční devítidenní putování v rámci akce Putování kraji, vrcholové výstupy a mnoho dalších turistických aktivit. V průběhu několikaletého působení v turistice jsem postupně získal bronzový, stříbrný a natrvalo zlatý výkonnostní odznak pěší turistiky (VOPT) ev. č. 696/77 ÚV-ČSTV 25. 11. 1977.

TŘETÍ OBNOVA JUNÁKA

Po sametové revoluci v roce 1989 se skauting opět v Šenově V únoru v roce 1990 jsem se již **potřetí podílel na obnově Junáka v Šenově**, opět ve funkci střediskového vůdce. Tuto funkci jsem vykonával do konce roku 1990 a nadále jsem zůstal členem SRJ.

19. ledna 1991 jsem byl na sněmu ORJ ve Frýdku-Místku zvolen okresním zpravodajem oldskautů. V tomtéž roce jsem byl jmenován instruktorem pro BLŠ (Beskydská lesní škola - č. dekretu 1042/91).

Dne 27. března 1991 mi bylo přiznáno SO (Svojsíkovým oddílem) v Praze „**55 čestných let“ služby v Junáku** (matr. č. 1106).

Dne 11. května 1991 jsem při okresním kole SZ (Svojsíkův závod), který se konal ve Frýdku „Pod Štandlem“, vykonával funkci velitele závodu.

Na počest **80. výročí československého skautingu** jsme ve dnech 30. srpna – 2. září 1991 uspořádali skautskou výstavu v DDM (Dům dětí a mládeže) v Šenově. Dne 28. září 1991 jsem doprovázel závodní hlídku z 1. oddílu Šenov na ústřední kolo SZ, které se konalo v Roztokách u Prahy.

V roce 1992 jsem zpracoval a vydal **brožuru „Skauting v Šenově 1939-1991“**.

V srpnu 1991 jsem působil jako instruktor v BLŠ v Nejdku u Bělolína. V rámci **akce Miloše Zapletala „Skautské prameny“** jsem získal 10 odběratelů 30 skautských příruček, postupně vycházejících v letech 1991 až 2000.

Pro celostátní akci OS **nazvanou „Banka poštovních známek“** jsem zorganizoval v oddílech okresu Frýdek-Místek sběr poštovních známek,

přičemž skauti z okresu Frýdek-Místek získali v celostátním měřítku 5. místo. Z výtěžku byly podpořeny humanitární akce jako „Děti v Riu“, „Nemocnice v Lambarene“ aj.

Dne 28. března 1992 jsem se jako delegát ORJ Frýdek-Místek zúčastnil **1. sněmu Junáka v Praze**. 25. a 26. dubna 1992 jsem se zúčastnil **1. podzimního kongresu a VI. mimořádného sněmu Junáka** v Praze.

V rámci ORJ Frýdek-Místek jsem organizoval turistické výlety do Beskyd a okolí, pořádané pro členy klubu OS a kruhu LŠ v letech 1992 a 1993. Při jednom z nich, který končil po sestupu z Ondřejníka v Kozlovicích, došlo k setkání a posezení s bratrem Lumou Jedličkou, předsedou KRJ.

V roce 1994 jsem **obdržel skautské vyznamenání Syrinx – stříbrný stupeň** (ev. č. 126).

Při okresním kole závodu Vlčat a Světlušek, které se konalo 14. května 1994 v Šenově v Zámeckém parku, jsem vykonával funkci hlavního rozhodčího.

Na okresním sněmu ve Frýdku-Místku 8. dubna 1995 jsem byl znovu zvolen okresním zpravodajem OS.

29. dubna 1995 jsem se jako delegát zúčastnil **2. sněmu OS v Havlíčkově Brodě** a přednesl tento diskuzní příspěvek:

„Vážené sestry, vážení bratři!

V letošním roce 50. výročí ukončení druhé světové války se bude na různých místech naší vlasti vzpomínat na mnoha utrpení, strádání a oběti, které si tato válka vyžádala. Dovolte mi, abych zde připomenul jednu tragickou událost z této doby, která se nesmazatelně zapsala do skautské historie.

Na horském hřebenu Ivančena v Beskydech, táhnoucím se od Lysé hory k Frýdlantu, stojí v nadmořské výšce 1000 m n. m. prostá kamenná mohyla. Je to památník pěti skautských hrdinů – členů 1. skautského oddílu z Ostravy: Vládi Čermáka, Vládi Pecha, Oty Kleina, Milana Rottera a Quido Němce. Při odbojové činnosti byli odhaleni gestapem, zatčeni a týden před osvobozením Ostravy, 24. dubna 1945 na svátek sv. Jiří bez soudu zastřeleni nad společným hrobem v Polském Těšíně s ostatními mladými lidmi.

Mohyly utvořenou z desetitisíců kamenů a mnoha pamětních desek, které zde každoročně přinášeli za doby totality skauti, trampové a turisté, povýšil v roce 1969 náčelník Junáka bratr Rudolf Plajner na Památník všech příslušníků Junáka, padlých v bojích proti fašismu, za svobodu a nezávislost republiky.

Aby se tomuto památníku dostalo důstojné podoby, bude mohyla ještě v tomto roce přestavěna. Bude zde upraveno shromaždiště a na pískovcové desce bude vytesána historie mohyly. Při letošním vzpomínkovém aktu 22. dubna byl proveden symbolický poklep na základní kámen mohyly čelními představiteli Junáka a starostou obce Malenovice. Stavba si vyžádá finanční náklad ve výši cca 280 tis. Kč.

Sestry a bratři, pokusme se naplňovat odkaz bratra náčelníka Plajnera, který zanechal v kronice Ivančeny: „ ... abychom každoročně na důkaz připravenosti ke službě nejvyšší zamířili své kroky na Ivančenu.“ On sám ji často navštěvoval. Naposledy tmu bylo v roce 1981, kdy mu bylo 80 let.

Děkuji za pozornost.“

Při okresním kole SZ, které se konalo 14. května 1995 v Šenově-Škrbeni, jsem vykonával funkci hlavního rozhodčího.

7. října 1995 jsem byl zvolen Ústřední radou Junáka (ÚRJ) v Praze **doživotním členem Skautské organizace** (matr. č. A-420).

V srpnu roku 1995 jsem se zúčastnil autobusového zájezdu pořádaného junáckým střediskem Paskov, jehož hlavním cílem byla návštěva **18. Jamboree v Holandsku**. Po návratu ze zájezdu jsem obdržel dopis od oblastního velitele skautské organizace v Kanadě br. Arnela W. Pattermore, který na Jamboree působil v kanadském reprezentačním stanu, v němž bylo možno získat různé informace o skautingu v Kanadě, případně i suvenýry (nášivky apod.). Tam jsem mu při setkání dal svou navštívenku a následně jsme si pak vyměňovali dopisy až do roku 1999.

Arnel W. Pattemore, 25 Winnifred St. N.,
Smiths Falls, Ontario, Canada K7A 2N3

September 27, 1995.

Dear Josef

I am sorry to have to resort to a form letter but I do want to write to the many people I met during the 18th World Scout Jamboree in Holland. You may recall that I was at Canada House and for many I was the person who applied the stamp to whatever you presented. As well as the expected books, we had lots of shirts and neckerchiefs as well as a few bodies. I hope that you have good memories of the jamboree and I do hope that we will be able to establish a friendship that will see us exchange many letters in the future. I promise that I do usually have a much more personal writing style.

My days at the jamboree were certainly exciting. In fact I have recorded some of my memories on the back of this sheet. It seems so long ago now and yet I know that friendships made during the jamboree will continue for years to come. This was my fifth world jamboree and it was certainly one of the best. I was impressed by the general organization and the program for the jamboree. And of course I was impressed by the weather. I guess that I really do not much like rain and I can easily cope with warmth.

Immediately after the jamboree I continued on a tour of Europe which had been organized by Scouts Canada. We were fifty-two on the bus and after a week the seats were a little hard! We travelled to France, Switzerland, Liechtenstein, Germany, Holland and on to England. There was much to see and the weather was generally good. In fact it was really a rather strenuous trip and many times I wished that I did not have so much luggage. I guess the highlights were probably the mountain cable car in Switzerland, downtown Innsbruck, Cologne Cathedral, a cruise on the Rhine, and a trip on the canals of Amsterdam. But probably the best of all was an extended travel with a group of fine young people. As I watched the groups leave for return home from England, I was again mindful of how fortunate I am to have been a part of Scouting.

After a few days in London, I did a motorcoach tour of England, Scotland and Wales. This was another good experience and not quite as rushed. The group of travellers were pleasant and friendly, but mainly I enjoyed the scenery and the culture. I guess this was an important chance for me to know more about Great Britain and to see so many places that had until then just been names and imagination. In London I had the misfortune of being pickpocketed but even this did not diminish my enjoyment.

Finally, on September 11, I flew back to Canada. After almost seven weeks away I was relieved to find the house standing. Of course there were many things to be done and I seem to be as much involved as ever in the rush of daily living.

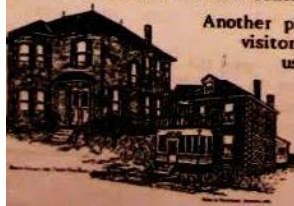
Because for most of you, our meeting was brief, I want to now tell you a little about myself. I have been active in Scouting for some forty years and presently fill the role of District Commissioner here. I have attended many jamborees and other events over the years and have always been impressed by the people I meet. In fact I think it is the youth of Scouting who help make me feel young. I was a teacher but have now been retired for six years. After I finished my career I moved back to this small town where I had grown up. It is conveniently close to Ottawa and does have a lot of good things to enjoy. I volunteer at the local hospital and generally manage to keep very busy. Another interest is in travel and over the years I have been fortunate to visit many countries on six continents. And I hope to continue travelling.

Another pleasure for me has also been exchanging letters and welcoming visitors to my home. And so I hope that we can build a friendship using the mails and then that in future we may meet again.

Sincerely,

Arnel

I hope that you are well and that you will find time to write to me.

Drahý Josefe,

Omlouvám se, že se musím uchýlit k takovéto formě dopisu, ale chci napsat mnoha lidem, které jsem potkal na Jamboree v Holandsku. Možná, že si vzpomínáš, že jsem byl v kanadském stanu a pro mnoho lidí jsem byl osobou, která žádala známku, ať už člověk reprezentoval cokoli. Rovněž i očekávané knihy, měli jsme mnoho košíl a šátků na krk a rovněž i několik osob.

Doufám, že máš dobré vzpomínky na Jamboree a taky doufám, že si vybudujeme přátelství a budeme si v budoucnu dopisovat. Ujišťuji Tě, neobvykle mám mnohem více osobní styl psaní.

Můj pobyt na Jamboree byl jistě vzrušující. Vlastně jsem některé z mých vzpomínek zaznamenal v příloze na konci listu. Zdá se, že je to už dosti dávno, ale už teď vím, že přátelství uzavřená během Jamboree trvají mnoho let. Bylo to mé 5. Světové Jamboree a bylo to jistě to nejlepší. Celková organizace a program Jamboree na mě udělaly dobrý dojem. Taký počasí na mě zapůsobilo. Myslím, že opravdu nemám rád déšť, ale mohu se lehce vyrovnat s teplem.

Bezprostředně po Jamboree jsem pokračoval v cestě po Evropě, která byla organizována kanadskými Skauty. Bylo nás 52 v autobuse a po týdnu sedadla byla už dosti tvrdá. Cestovali jsme po Francii, Švýcarsku, Lichtenštejnsku, Německu, Holandsku a Anglii. Bylo tam mnoho k vidění a počasí bylo všeobecně dobré. Vlastně to byl opravdu dosti náročný výlet a několikrát během tohoto výletu jsem si přál, abych neměl tolik zavazadel.

Myslím, že zlatými hřeby výletu byly asi lanovka v horách ve Švýcarsku, město Ausburg, kolínská katedrála, výlet lodí po Rýně a výlet po kanálech Amsterdamu. Ale asi nejlepším všeho byla podrobná cesta se skupinkou jemných mladých lidí. Jak jsem se díval na skupiny odjíždějící z Anglie domů, byl jsem si opět vědomý toho, jak šťastný jsem, že jsem mohl být částí skautského hnutí.

Po několika dnech v Londýně, jsem podnikl cestu po Anglii, Skotsku a Walesu. To byla další dobrá zkušenost ani ne tak klidná, jakou utahaná. Skupina cestovatelů byla příjemná a přátelská, ale hlavně jsem se těšil scénérií a kulturou. Domnívám se, že to byla pro mě důležitá šance, jak se dozvědět víc o Velké Británii a jak vidět mnoho míst, která byla do té doby pro mě jen jmény a představami. V Londýně jsem měl smůlu, byl jsem okraden kapesním zlodějem, ale ani toto nic neubralo na mé radosti.

Konečně jsem 11.9. letěl zpět do Kanady. Poté, co jsem byl více jak 7 týdnů pryč, jsem s úlevou zjistil, že můj dům ještě stojí. Samozřejmě bylo tam mnoho věcí, které musely být udělány, a zdá se mi, že je to tak složité, jako nikdy předtím v uspěchaném životě.

Protože pro mnoho z Vás bylo naše setkání krátké, chtěl bych teď napsat pár slov o sobě. Ve skautingu jsem činný nějakých 40 let a současně plním funkci oblastního jednatele. Navštívil jsem již mnoho Jamboree a i jiných akcí v průběhu let, a vždy jsem dojat lidmi, se kterými se tam setkám. Vlastně je to skautská mládež, která mi pomáhá cítit se mladý. Byl jsem učitelem, ale teď už jsem 6 let v penzi. Když jsem ukončil svou kariéru, odstěhoval jsem se zpět do tohoto malého města, kde jsem vyrůstal. Je to výhodně blízko od Ottawy a mám tady spoustu věcí, které mě těší. Dobrovolně jsem se přihlásil do místní nemocnice a všeobecně jsem stále velmi zaneprázdněn. Jiným mým koníčkem je cestování. Za ta léta jsem měl štěstí navštívit mnoho zemí na 6 ti kontinentech. A doufám, že v cestování budu pokračovat. Další mou radostí bylo dopisování si a zvaní návštěv do mého domu. A tak já doufám, že můžeme utvořit přátelství, které zatím používá jen poštu, ale potom v budoucnu se snad opět setkáme.

S úctou Arnel

Doufám, že se Ti také daří dobře, a že si najdeš čas a napíšeš mi.

Odpověď na 1. dopis od A. W. Pattermore:

Milý Arnele,

ani jsem nedoufal, že bude někdo reagovat na mé navštívenky, které jsem na Jamboree rozdal. Kromě Tvého dopisu jsem ještě obdržel pozdrav z Holandska a dopis z Itálie. Byl jsem Tím příjemně překvapen. Znovu mi to připomenulo tu nádhernou atmosféru, která panovala o Jamboree, i když jsme tam byli pouze jeden den. Oficiálně Českou republiku reprezentovala výprava 34 skautů a skautek ze všech koutů vlasti. Naši skauti a skautky měli na vyhrazeném místě postaven ukázkový tábor ze stanů na dřevěných podsadách, což je naše specialita, poprvé použita na táboře v roce 1913. Na Jamboree budila nevšední pozornost a chodili je obdivovat skauti z mnoha koutů světa. Možná, že jsi byl mezi nimi i Ty. Bylo to moje první Jamboree, které se mi podařilo navštívit.

Po nástupu komunismu v naší vlasti v roce 1948 nastaly pro skauting zlé časy. Koncem roku 1949 byla skautská organizace zrušena a tím byly zrušeny všechny mezinárodní styky. V roce 1968 byl skauting obnoven, avšak v důsledku sovětské okupace v roce 1968 znovu zakázán. Za dvacet let po změně politické situace v roce 1989 byl znovu a již definitivně obnoven. Z uvedeného je zřejmé, že od roku 1947 až do roku 1990 nebylo možné na Jamboree pomyslet, natož se jej zúčastnit.

Z podnětu skautského střediska z našeho okresu byl uskutečněn desetidenní zájezd Západní Evropou, jehož hlavní cíl byl návštěva 18. Jamboree a návštěva mnoha dalších zajímavých míst v Holandsku i Belgii a Francii. Naši výpravu tvořilo 34 účastníků, z toho 13 old skautů a 21 mladších skautů a skautek ze tří okresů. Měli jsme s sebou vlastní kuchyň a nocovali jsme ve vlastních stanech. V Holandsku jsme navštívili také město Naarden, kde se nachází památník Jana Amose

Komenského – učitele národů, který v 17. století musel odejít do vyhnanství, kde také zemřel.

Delší dobu jsme se zdrželi v Normandii, kde pro jsme navštívili pietní místa, kde probíhalo vylodění Spojenců ve druhé světové válce. V tamějším muzeu jsme se dozvěděli, že vylodění v Normandii se zúčastnilo také 4 tis. československých vojáků v úseku JUNO společně s kanadskou armádou. V kempu na Omaha Beach jsme strávili 3 dny, kde jsem se koupali a plavili na raftových člunech, které jsme přivezli s sebou. Počasí nám přálo, až na silný vítr, který nás obtěžoval hlavně v kempu. Z celého zájezdu byl pořízen filmový záznam, který jsme po sestřihání, doplnění komentářem a ozvučení měli možnost vidět na společné schůzce, a tak si znovu připomenout nevšední zážitky ze zájezdu.

Ted' pár slov o sobě. Je mi 73 let a jsem již 11 let v důchodu. Byl jsem zaměstnán jako technický pracovník ve velkém hutnickém podniku v Ostravě-Vítkovicích. Bydlím na venkově ve vlastním rodinném domku, u něhož mám větší ovocnou zahradu. Do skautského hnutí jsem vstoupil ve svých 14 letech v roce 1936. Ve skautingu jsem postupně působil jako rádce družiny, později jako zástupce a pak jako vůdce oddílu a nakonec jako vůdce střediska, kteroužto funkci jsem vykonával s nuceným přerušováním až do roku 1991. Nyní působím v okresní radě jako zástupce oldskautů.

Na závěr bych Ti chtěl poděkovat za přátelství a doufám, že nám to dlouho vydrží.

Se skautským pozdravem

Tvůj Josef

Šenov, 5. 11. 1995

Odpověď na dopis z 23. června 1999:

Milý Arnele,

děkuji Ti za dopis, který jsi mi poslal. Omlouvám se za mou poněkud opožděnou odpověď. Jaro pro mne a pro manželku znamená hodně práce na poli, na zahradě a v ovocném sadě.

V měsíci březnu jsme si u nás v Šenově připomínali u táboráku 60. výročí založení 1. skautského oddílu v Šenově. Můj první oddíl v Dolních Bludovicích byl v roce 1938 zlikvidován polskou okupační armádou.

V měsíci dubnu jsem se zúčastnil tradičního výstupu ke skautské mohyle v Beskydech na Ivančeně, která se nachází ve výšce 950 m n.m. Byla založena na památku oběti popravených skautů za protifašistickou odbojovou činnost 24. dubna 1945. Od jejího založení vyrostl monument z desetitisíců kamenů, které zde za uplynulá léta byly přineseny těmi, kteří putují k mohyle, aby uctili památku popravených skautů. Jsou zde kameny nejen z naší vlasti, ale i z And, Kordiller, Jižní Ameriky, z Himaláje, Kavkazu a také jeden kámen z Měsíce, který z Ameriky poslal Neil Armstrong, americký skaut. Nyní mohyla zabírá plochu asi 40 m² a sahá do výšky 4 m. Letošní tradiční výstup 24. dubna uskutečnilo přes 3 tis. účastníků. V příloze Ti posílám fotografii mohyly před její rekonstrukcí a pamětní list z letošního výstupu.

Z Tvého dopisu jsem se dozvěděl, že jsi navštívil 19. Jamboree v Chile, kde jsi mj. navštívil naši výpravu v jejich táboře, kde Tě mj. zaujaly stany na podsadách z prken.

Také se dovídám, že Vaši farmáři v současné době vzhledem k pěknému počasí stáčí ze stromů javorový sirup a že z něj lze udělat výborný karamel, když se hodně povaří.

Dne 11. května 1991 jsem vykonával funkci velitele závodu při okresním kole Svojsíkova závodu, který se konal ve Frýdku-Místku. Je to soutěž šestičlenných hlídek ve skautských disciplínách.

V témže měsíci jsem se také zúčastnil schůzky Slezské družiny Svojsíkova oddílu v Českém Těšíně. Svojsíkův oddíl je celostátní skautská organizace se sídlem v Praze, která čítá asi 500 členů, jejichž hlavním posláním je účinně pomáhat v rozvoji skautského hnutí.

O Jamboree v Holandsku jsi mi kdysi napsal, že to bylo nejlepší z těch, které jsem dosud navštívil. Předpokládám, že se Ti hodně líbilo 19. Jamboree v Chile. Seznámil jsem se s programem české výpravy na Jamboree, který byl podle mého názoru rozmanitá a zajímavý. Mám také k dispozici barevný pohled na velký areál konání Jamboree na formátu A3. Jsem rád, že jsi na Jamboree navázal nová přátelství a také jsi navštívil naši výpravu. Děkuji Ti za fotografii našeho tábora. 19. Jamboree skončilo, ať žije 20. Jamboree v Thajsku, kterého se, jak předpokládám, také zúčastníš.

Hodně zdraví Tobě a Tvé rodině přeje Josef

20. března 1999

V roce 1997 jsem požádal ORJ o uvolnění z funkce okresního zpravodaje OS z důvodu omezení mobility po neúspěšné operaci kyčelního kloubu. V roce 1998 jsem se podílel na vypracování symbolu Slezské družiny Svojsíkova oddílu Petra Bezruče. V roce 1999 jsem vytvořil v **Šenovském muzeu vzpomínkovou expozici „60 let Junáka v Šenově“**. U příležitosti milénia roku 2000 jsem obdržel od Městského úřadu v Šenově **Pamětní list** jako poděkování za dobrovolnou činnost s mládeží.

Ve dnech od 28. prosince 2002 až do 8. ledna 2003 se konalo v **Thajsku 20. Jamboree**, kterého se zúčastnilo více než 25 tis. skautů a skautek ze 143 států světa. Z tohoto jamboree byl známým fotografem J. Šibíkem pořízen soubor barevných fotografií, které byly ve zvětšeném provedení (30 x 45 cm a 45 x 60 cm) vystaveny v respiriu ZŠ v Šenově ve dnech 17. - 27. března 2003.

Postřehy z Jamboree:

Skautské hnutí je jedinečné svým celosvětovým rozsahem, neboť oslovuje mladé lidi v téměř všech státech. Více než 25 tis. mladých skautů a skautek ze 143 států světa mělo možnost prožít v době od 28. prosince 2002 do 8. ledna 2003 Jamboree v Thajsku 11 dnů a prostřednictvím společných aktivit a prezentací navázat nová přátelství.

Oslava Nového roku probíhala v „Aréně“, kterou zorganizovali thajští pořadatelé. Večer ozářilo „Arénu“ 25 tis. svíček, které si účastníci Jamboree zapálili navzájem mezi sebou během ceremoniálu oslavujícího mír a porozumění mezi národy. Zástupci 11 světových náboženských směrů popřáli vše dobré skautům i všem lidem v jejich státech a pronesli krátké modlitby za dobrý rok 2003. Poslední vteřiny roku 2002 byly odpočítávány prostřednictvím telemostu společně s thajským ministerským předsedou.

Pátek 3. ledna patřil na Jamboree České republiky a našemu skautingu. Za účasti více než stovky vedoucích zahraničních výprav se naši skauti představili mj. národními písněmi, lidovými tanci pro čtyři roční období, tancem s valaškami, vystoupením lasujících skautů. Jako občerstvení Češi prodávali vánoční perníčky, cukroví, ovocné knedlíky, bramboráky aj. Každý účastník naší prezentace obdržel mj. český vynález – krabičku poslední záchrany. Prezentaci byl přítomen velvyslanec ČR v Thajsku pan Jiří Šitler. Ten předal thajským organizátorům poselství prezidenta Václava Havla, které naše výprava přivezla. „Česká skautská výprava je tady teď vlastně druhým českým velvyslanectvím“, řekl Jiří Šitler.

Na Jamboree přijel také švédský král Karl XVI. Gustav. Stejně jako český prezident byl i on v mládí skautem a tuto organizaci podporuje i ve funkci čestného předsedy Světové skautské nadace. Procházel se na Jamboree volně ve skautském kroji a přespál i ve stanu. „Skauting připravuje mladé lidi na vedení dnešní společnosti, na přebírání zodpovědnosti za tento svět a na aktivní podíl na jeho směřování, a proto si zaslouží naši podporu“, řekl mj. švédský král.

Skautské „Jamboree“ noviny přinesly 5. ledna 2003 text pozdravu českého prezidenta Václava Havla účastníkům Jamboree a kromě toho lasujícího skauta v českém táboře. Ten upoutal pozornost i místních skautských médií.

Skauting není jen o „vázání uzlů a výpravách do lesa“, ale je především „o přípravě na život v moderní společnosti“. Účastníci se o tom mohli přesvědčit při návštěvě „městečka vědy“, kdesi každý mohl vyzkoušet práci s nejmodernější technikou. Nabízelo se celkem 36 workshopů se čtyřmi tématy: 1. informační a komunikační technologie, 2. věda o životě, 3. Země a vesmír, 4. počítače a robotika. Vedle

složité techniky bylo možno se poučit i o léčivé síle thajských bylin, jejichž tradice sahá tisíce let do minulosti.

V jednom thajském deníku Češi našli velký článek se svými fotografiemi, celý popsaný v thajštině. Pouze tři slova v celém článku byla napsána latinkou a v češtině: „PODSADA-PODSADA-PODSADA“ – to přeložit neokážou, to je prostě další české slovo do mezinárodního slovníku.

Thajský ministr školství od Čechů osobně převzal dar thajským skautům – celý podsadový tábor o 24 stanech. Potvrdil tak jen velký zájem o náš, pro ně exotický, styl táboření.

Jamboree ukončila velká show v „Aréně“. V jejím průběhu převzali organizátoři příštího Jamboree v roce 2007 - Britové – štafetovou vlajku. Její předání a převzetí bylo skutečně stylové. Vlajku přivezl a předal thajský skaut na slonu, převzal a odvezl i britský skautský náčelník v typickém londýnském černém taxi. Tóny „Valčíku na rozloučenou“ pak znamenaly definitivní tečku za 20. celosvětovým skautským setkáním.

Na slavnostním setkání v Českém Těšíně 11. listopadu 2005 jsem obdržel **Poděkování za skautskou službu pro oblast Petra Bezruče** v letech 1990–2000. V roce 2005 jsem zhotovil model družinového totemu s ideou „*Víra v přátelství všech lidí, dobrý kamarádský duch v pevném bratrském kruhu jsou hodnoty, o jejichž naplnění bude usilovat SD SO PB*“.

V roce 2009 jsem se svou účastí a poskytnutím materiálů mapujících vznik a vývoj Junáka v Šenově podílel na expozici **výstavy „70 let Junáka v Šenově“** pořádané v šenovském muzeu. K tomuto výročí jsem rovněž vypracoval **návrh pamětního nápisu na žulový bludný balvan**, který byl pak umístěn v Zámeckém parku v Šenově poblíž

stromu jinanu dvoulaločného (Ginkgo biloba) již dříve zasazeného k témuž výročí.

V roce 1995 se mi dostalo příležitosti jet na **Jamboree v Drontenu v Holandsku**, čímž se mi splnilo dávné přání navštívit Jamboree alespoň jedenkrát v životě. Tuto „Expedici Jamboree 95“ pořádalo 8. středisko Stopa Paskov. Hlavním cílem expedice byla návštěva Jamboree 1995, kterou jsme uskutečnili v sobotu 5. srpna 1995. Po prohlídce jednotlivých národních táborů, kde český tábor „na podsadách“ budil nevšední pozornost a po absolvování všech aktivit a prohlídky celého areálu, včetně vymezeného prostoru pro „čenž“, plní zážitků a dojmů jsme opouštěli s nostalgií Jamboree 95. Při zpáteční cestě jsme navštívili Amsterdam (projížďka po kanálech), Rotterdam (největší evropský přístav), Alkmar (výroba sýrů), Zanschau (skanzen větrných mlýnů a čerpadel), Naarden (památník J. A. Komenského). Ve Francii jsme navštívili Dunkerque – bojiště 2. světové války, Aromansebes – centrální vylodění, Omaha Beach – vylodění americké armády. Dále jsme navštívili památky Paříže (Place de la Bastille, zahrady Tuilleries,

Louvre, Notre Dame, Montmartre, Tour Eiffel aj.). Účastníci výpravy uctili položením věnečků se stuhou s věnováním památku J. A. Komenského v Naardenu, památku padlých při vylodění v Normandii na anglickém hřbitově v Bayeux, kde se nacházejí také pomníčky padlých československých vojáků, a památku padlých v 1. světové válce na Marně (Verdun). V Normandii na pláži Omaha Beach za přílivu jsme absolvovali na raftech projížďku po kanálu La Manche a prohlídli jsme si atlantický val z moře a uvědomovali jsme si, jak jeho dobývání muselo být velmi kruté. Výprava urazila za 11 dnů přes 5000 km. Expedice se zúčastnilo celkem 34 skautů, skautek a oldskautů. Já byl nejstarším účastníkem, bylo mi 73 roků. Průběh celé expedice je filmově zpracován. Vedoucím Expedice 95 byl Karel Záviský – Trapper a hlavním organizátorem byl Roman Teichmann – Stopař.

Jamboree 1995 v Holandsku – vstupní brána

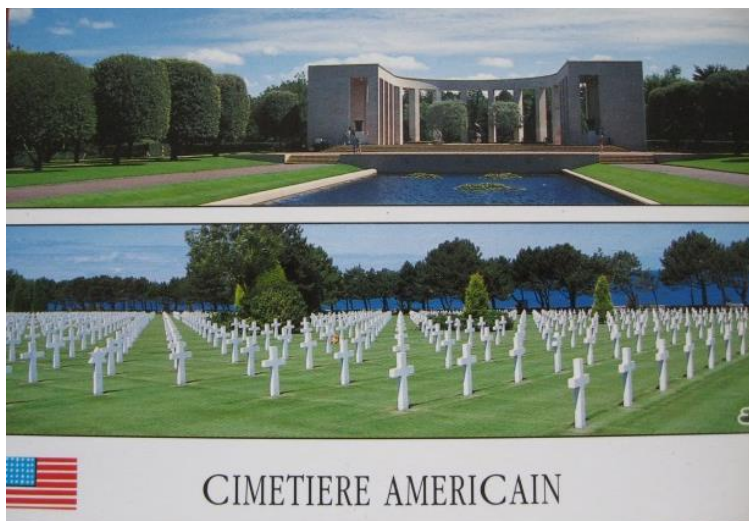
Jamboree 1995 v Holandsku –naše družina

Jamboree 1995 v Holandsku – skautka z Holandska

Jamboree 1995 v Holandsku – pomník J. A. Komenského
v Naardenu

Jamboree 1995 v Holandsku – americký hřbitov vojáků USA
padlých v Normandii

Jamboree 1995 v Holandsku – kemp v Normandii v úseku Omaha Beach

V předvečer dělení Československa na dva samostatné státy zorganizovali skauti z okresu Frýdek-Místek **slavnostní vatru na Bezručově vyhlídce v Sedlištích**, která se konala v podvečer 31. prosince 1992. Při této příležitosti jsem měl zahajovací projev, zde cituji alespoň část proslovu, ve kterém se zrcadlí moje pocity z konce Československa, ze státu, ve kterém jsem prožil většinu svého života: *„Dnes končí více jak 70 let trvající historie společného státu Čechů a Slováků — Československá republika. 74 let uplynulo od oné posvátné chvíle, kdy oba naše národy, po staletí těžce zkoušené, se dočkaly osvobození z rakousko-uherského útisku v roce 1918. (...) Čas však kráčí dál a kolo dějin se nedá zastavit. Musíme formulovat náš vztah k novému českému státu, který vznikne 1. ledna 1993. Především bychom si měli uvědomit, že nejsme příslušníky malého bezvýznamného národa. Mnoho národů evropských je daleko za námi nejen počtem obyvatelstva, ale i významem a vzdělaností. Málokterá velká a mocná říše dneška má tak slavnou a starou minulost jako my. (...) Vážení*

přátelé, již v dávných dobách bývalo zvykem, že strážci našich hranic zapalovali ohně a znamením ohňů se dorozumívali, že jsou na svých místech. Tento zvyk se přenesl do pozdějších dob a stal se tak vyjádřením jednoty při slavnostních příležitostech. Byla to znamení lidí, kteří mají svou zem rádi, kteří na ni myslí a jsou odhodláni stát při ní i v dobách těžkých. Tak i dnes, kdy stojíme u této vatry, přejme si, aby zažehla v našich srdcích a myslích myšlenku jednoty v důležitých oblastech našeho budoucího života v novém státě, myšlenku přátelství, lásky, vzájemného respektování a porozumění. Sestry a bratři, milujme svou vlast pro její krásu, slávu i utrpení, milujme ji pro vše krásné, co dává nám, co dávala našim předkům a co chystá našim budoucím.“

Na **Ivančenu** jsem chodil rád a často. Ivančena je mohyla na úpatí Lysé hory, jež byla založena na památku zastřelených skautů za druhé světové války. Zúčastnil jsem se také výstupu na Ivančenu, kterému byl přítomen také br. RNDr. Rudolf Plajner. Po roce 1989 tam chodili šenovští oldskauti a já jsem na mohyлу udělal desku z umělého mramoru, kde je psáno písmeny z hliníku: „*OS ORJ Frýdek - Místek*“.

Svátek Sv. Jiří

Po celá staletí slavívali naši předkové na celém světě 24. dubna svátek Svatého Jiří, který se stal patronem rytířů a posléze ochráncem a vzorem skautů celého světa. Jiří, římský voják císaře Diokleciána, byl pro svou víru umčen ve věku pouhých 22 let v roce 303. Takto o něm vyprávějí svatojiříské legendy. Není pravda, že dnes už není svatý. Celý svět si jej stále a zcela oficiálně připomíná jako světce dobrých skutků. Ve středověku se tak stal vzorem a předobrazem rytíře, legendy mu přikouzlily vítězný boj se saní a vděčnou a krásnou princeznu. Na

pražském hradišti už v roce 915 založil kníže Vratislav baziliku Sv. Jiří, také starobylá rotunda na Řípu je mu zasvěcena. Nepřehledné zástupy malířů, sochařů a stavitelů oslavily sv. Jiřího jako vítěze nad drakem, symbolem zla. Lidová tradice se při jeho svátku raduje z jeho vítězství nad zlou a dlouhou mocí zimy: „Svatý Jiří vstává, zemi odmykává, aby rostla tráva“.

A. B. Svojsík o Sv. Jiří napsal v roce 1932: „Postava sv. Jiří, světce a hrdiny potírajícího draka sobectví, zlých sklonů a vášní, je drahým symbolem skautů v celém světě, neboť je to skauting, který má vepsanu službu jasně jak ve svém slibu, tak i ve svém zákoně. Kdo se stal nezávislým na svých osobních vášních a zálibách, kdo dovedl překonávat své slabosti tak, jako sv. Jiří zdolává odporného ještěra, jen ten se stává pravým rytířem, schopným nejvyšší služby a dokonalé oběti.“

Z významných momentů mého skautského života musím zmínit, že dne 22. února 2012 jsem od předsedy společenství Heroldie (což je uskupení především Skautů Moravskoslezského kraje) br. Eduarda Konvičky a korouhevníka Eduarda Janoty obdržel **osobní erb**. Tvorba osobních erbů je jedna z mnoha aktivit Heroldie.

Slp žitavice

„Věrohodie bratrstva litie platě“

plásohiti v šlepi knižat ržičních, jalama
člínine člino listem oběrad přechu bžem.
kboj nej uři aneb žnast tri slpěti kuba.
Je bo roham našich žabost byla pobana
s prsou utbom, abřijom masučenru
tem věrnem bratru našemu

**pánu mčiččinu
Jozeftu Rujasovi
& šenoba**

načliti mabli erb jeho osobni.

Věrohodie se rojhoila jehumomně, po příom
a s postřčením křesťanskim žabosti rča vřpoch.
berout v šouli sliněch bokerých, blavoběřých
a věřných mčiččina ržoj.

Tomna na vědomi pečť rojčali jeme
k listu temute přičliti, jrej ban a pušm

**v městě šenobě v bře
22.2. lita pšně 2012**

Blaasom:

Pla stibřim: žitu žernp kůl
na kterem udiěti čpři stibřimě litie pod
sčou žajeně.

stibřim žit s žernpim kůlem poukazuje
na město **šenob** ve kterém erbovník blonpá
lita žit. Čpři stibřimě litie pak poukazuje na
čpři obdobi žestěho skautingu, kterým
erbovník bžem svého žouda prošel.

Pla žitě kůli přilba žerno-stibřim
točniti žoubeně pokrpuhly ipři barro
pokrpu.

Žoho blasut na přilbě vřpčliti
bož žitě stibřimě ruce, které blasut
pracovitost a snovitost noběřinika.

Pod žitcem pak jest udiěti stubu slatou
s hecltem:

„Ža lásku, dobro a obpuštině.“

Na konci roku 2014 jsem obdržel od Nadačního fondu Školy svatého Josefa **Certifikát za hmotnou podporu pro studium dětí z indiánských rezervací** v Severní Americe – Jižní Dakota.

Nadační fond při škole Sv. Josefa

Naším posláním je služba a vyučování,
dostali jsme šanci a učíme se.

Tradice červené růže ve Škole sv. Josefa

Ukončení základního vzdělání ve škole

je výjimečnou slavnostní událostí předání červených růží.

*Každý absolvent daruje růži někomu z rodiny, personálu nebo hostů,
tedy někomu, koho považuje ve svém studijním životě za nejdůležitějšího.*

Ceremoniál růží je takto plný vroucích objetí a slz vděčnosti.

Jde o skutečně výjimečnou demonstraci lásky a přátelství.

Jedna z těchto růží patří symbolicky i Vám!

Nebýt Vaší velkorysé podpory nemohly by děti školu dokončit.

ZÁVĚREM

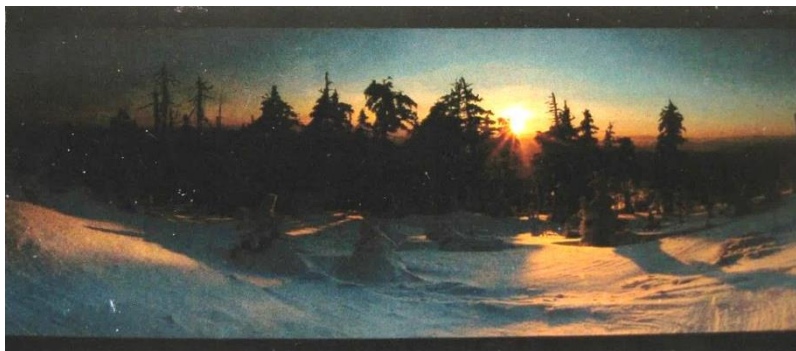
Byl jsem u většiny významnějších skautských událostí v Šenově. Díky své bohaté činnosti v Junáku jsem se stal 7. října 1995 doživotním členem Svojsíkova oddílu (pod matr. č. A-420). V roce 1991 mi bylo přiznáno SO v Praze „55 čestných let v Junáku“ (matr. č. 1106). V roce 1994 obdržel vyznamenání Syrinx – stříbro (ev. č. 126). Bohužel jsem se v roce 1997 podrobil neúspěšné operaci kyčelního kloubu, proto jsem musel do jisté míry omezit své skautské i turistické aktivity.

O stáří se nedá hovořit jinak než s nadhledem. Ohledně stárnutí jsem si vědom, že se nacházím již v poslední vývojové fázi života, kdy se člověk smiřuje s tím, že mu ubývají síly, a hledá cesty, jak se vyrovnat s nesnázemi stárnutí. Podle V. Břicháčka, významného psychologa a mimo jiné čestného náčelníka Junáka, je mnoho cest ke stárnutí a mnohé možnosti v prevenci i kompenzací obtíží. Rozhodující je většinou pocit subjektivní pohody, pocit kontroly vlastního života, ochota posilování zdraví, to je pohyb, cvičení, životospráva a jiné. Hlavně nebýt sám, udržovat kontakty s přáteli a se širší rodinou i se svými staršími bratry skauty (OS). Hledat program pro sebe, rodinu, přátele a uskutečňovat ho. Neztrácet humor, třeba i ze svých potíží. Dopřát si občas i malé životní radosti. Nehádej se, abys nebyl protivný svému okolí, neboj se žít vzpomínkami a třeba je i sepsat. A hlavně měj se rád!

V současném středisku Junáka v Šenově je registrováno asi 160 členů počínaje vlčaty a světluškami a také členy klubu OS. Středisko Junáka v Šenově každoročně pořádá pro 100 svých členů prázdninový tábor ve třech etapách. Díky Městskému úřadu v Šenově získali k užívání vlastní vytápěné klubovny v tzv. staré škole. Kromě běžných skautských výchovných činností se ještě věnují mnoha dalším aktivitám, jako je Postavme školu v Africe, Tříkrálová sbírka pro charitu, o Vánocích roznášejí Betlémské světlo a také pořádají hojně navštěvované

skautské plesy s programem. Čistý výtěžek hodlají použít na podporu chlapce ze Zambie Happy Kapamendi, kterého získali v rámci humanitární akce Adopce na dálku. Tento dvanáctiletý chlapec, který žije v domku z nepálených cihel se svou matkou a šesti sourozenci, by se chtěl jednou stát lékařem. Snad se mu to podaří pomocí šenovských junáků a jejich příznivců. Také my starší junáci v rámci svých možností spolupracujeme v akcích v rámci střediska. Jsme zváni na besedy, návštěvy táborů a mnoho jiných aktivit. V poslední době mě příjemně překvapilo oznámení o konání netradičního skautského slibu 7. dubna 2012 na Lysé hoře:

„Milý skautský bratře, nesměle, ale s radostí Ti chci oznámit, že jsem se rozhodla plně se ztotožnit se skautskými ideály a toto stvrdit 7. dubna 2012 složením skautského slibu na Lysé hoře při východu slunce. Děkuji Ti, bratře, za Tvůj dobrý příklad, neboť i díky němu jsem se takto rozhodla. Karla.“

Na slavnostním zasedání Městského úřadu v Šenově dne 24. února 2015 jsem byl poctěn **oceněním „Významná osobnost města Šenova“**.

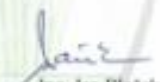
město Šenov uděluje

panu JOSEFU RAJDUSOVI

ocenění

**VÝZNAMNÁ OSOBNOST
MĚSTA ŠENOVA**

24. února 2015

Ing. Jan Blažek
starosta

Činnost současného Junáka v Šenově je bohatá. Je jisté, že dnešní skauti i skautky mají mnohem lepší podmínky pro svou činnost, nežli tomu bylo v minulosti. Často slýcháváme, že jsou jiní, než jsme bývali my. Ano, jsou jiní, protože je i jiná doba, ve které žijí. Co se však nezměnilo, jsou skautské zásady a ideály, jak je stanovil zakladatel světového skautingu R. Baden-Powell a náš zakladatel A. B. Svojsík. **„Podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí, jejich duchovních a mravních intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k sobě samým, bližním, vlasti, přírodě a celému lidskému společenství“.** Tato jistě krásná idea není samospasitelná. K jejímu naplňování je zapotřebí mnoho nadšených, obětavých a všestranně vzdělaných skautských vůdců. Protože oni jsou strážci mravních a osobitých výchovných hodnot, oni jsou pravými nositeli skautských ideálů. Nesmíme zapomínat, že skautský vůdce je svým svěřencům vzorem, že se od něj učí a jej i kopírují, ale i kritizují. Žádný zrak není tak přísně kritický jako zrak čtrnácti-, patnáctiletého mladého člověka a tady si je třeba uvědomit celou závažnost a tíhu odpovědnosti za jejich výchovu. Je to těžký úkol, velmi těžký, ale hodný skautského vůdce, který má být nejlepším z nejlepších, který má být výkvětem skautingu.

Na závěr bych chtěl poděkovat a vzpomenout na svého prvního skautského vůdce br. Pravoslava Popa – Faraa, který mě v roce 1935 přivedl na skautskou stezku, po níž jsem kráčel se všemi radostmi a strastmi, a vším tím, co skauting nabízí, po celý dosavadní život, a poděkovat mu za nezištnou službu skautské lásky, kterou poskytl nespočtým dětem a připravil je do života.

„ ... a čím jsem byl, tím jsem byl rád.“

Jan Neruda

Skautské ideály spojují svět

OBSAH

Rodina a dětství.....	1
Studium a zaměstnání.....	3
Vstup do Junáka.....	4
Doba válečná.....	10
První obnova Junáka	23
Léta šedesátá a druhá obnova Junáka.....	38
Třetí obnova Junáka.....	46
Závěrem	70

PRAMENY A LITERATURA

- Svatopluk Čech – Dějiny Českého národa
- Ervín Tangler – Těšínsko v historii a pověstech v roce 1935
- Měčislav Borák – Těšínsko v letech 1938-1945
- Šenovská kronika z r. 1920-1948
- Josef Rajdus – Skauting v Šenově 1939-1991
- Josef Rajdus – vzpomínky a korespondence
- Josef Rajdus – O Těšínsku
- Vladislav Kolář – Dřevěná hranice